

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 31 oktober 2018
(OR. en)

13801/18

WTO 277

FÖLJENOT

från:	Jordi AYET PUIGARNAU, direktör, för Europeiska kommissionens generalsekreterare
inkom den:	31 oktober 2018
till:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2018) 728 final
Ärende:	RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN om genomförandet av frihandelsavtalen 1 januari 2017 - 31 december 2017

För delegationerna bifogas dokument – COM(2018) 728 final.

Bilaga: COM(2018) 728 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 31.10.2018
COM(2018) 728 final

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

om genomförandet av frihandelsavtalen

1 januari 2017 - 31 december 2017

{SWD(2018) 454 final}

TABELL 1 ÖVERSIKT ÖVER DE AVTAL SOM OMFATTAS AV DENNA RAPPORT (DEL 1) 2

TABELL 1 ÖVERSIKT ÖVER DE AVTAL SOM OMFATTAS AV DENNA RAPPORT (DEL 2) 4

1.	<u>INLEDNING</u>	6
2.	<u>ÖVERSIKT ÖVER DE VIKTIGASTE SLUTSATSERNA</u>	10
3.	<u>DEN NYA GENERATIONENS FRIHANDELSAVTAL: SYDKOREA, COLOMBIA–ECUADOR–PERU, CENTRALAMERIKA, KANADA</u>	16
3.1	<u>FRIHANDELSAVTALET MELLAN EU OCH SYDKOREA</u>	16
3.2	<u>EU:S HANDELSAVTAL MED COLOMBIA, ECUADOR OCH PERU</u>	18
3.3	<u>EU:s ASSOCIERINGSAVTAL MED CENTRALAMERIKA</u>	21
3.4	<u>Det övergripande avtalet om ekonomi och handel mellan EU och Kanada – Ceta</u>	23
4.	<u>DJUPGÅENDE OCH OMFATTANDE FRIHANDELSAVTAL</u>	25
5.	<u>FÖRSTA GENERATIONENS FRIHANDELSAVTAL</u>	30
5.1	<u>Schweiz</u>	30
5.2	<u>Norge</u>	31
5.3	<u>Länder i Medelhavsområdet</u>	32
5.4	<u>Mexiko</u>	34
5.5	<u>Chile</u>	35
5.6	<u>Tullunionen med Turkiet</u>	36
5.7	<u>Stabiliserings- och associeringsavtal med länder på västra Balkan</u>	36
6.	<u>AVTAL OM EKONOMISKT PARTNERSKAP MED AVS-LÄNDERNA</u>	37
6.1.	<u>Avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan EU och Södra Afrikas utvecklingsgemenskap</u>	39
6.2.	<u>Interimsavtalet om ekonomiskt partnerskap mellan EU och östra och södra Afrika</u>	39
6.3.	<u>Avtalet om ekonomiskt partnerskap med Cariforum</u>	40
6.4.	<u>Avtalet om ekonomiskt partnerskap med länder i Stillahavsområdet och avtalen om ekonomiskt partnerskap med Ghana, Elfenbenskusten och Kamerun</u>	40
7.	<u>HANDEL OCH HÅLLBAR UTVECKLING: EN UPPDATERING OM DEN SENASTE UTVECKLINGEN</u>	42
8.	<u>I FOKUS: HANDEL MED JORDBRUKS- OCH LIVSMEDELSPRODUKTER INOM FRIHANDELSAVTALEN</u>	44
9.	<u>UPPDATERING AV PÅGÅENDE OCH FRAMTIDA AKTIVITETER</u>	47
10.	<u>RÄTTSLIGA VERKSTÄLLIGHETSÅTGÄRDER</u>	50
	<u>BILAGA 1 – UTNYTTJANDE AV FÖRMÅNSTULLAR VID IMPORT TILL EU</u>	51
	<u>BILAGA 2 – UTNYTTJANDE AV FÖRMÅNSTULLAR VID EXPORT FRÅN EU</u>	52
	<u>BILAGA 3 – FÖRTECKNING ÖVER FÖRKORTNINGAR</u>	53

TABELL 1 ÖVERSIKT ÖVER DE AVTAL SOM OMFATTAS AV DENNA RAPPORT (DEL 1)

<u>”Den nya generationens” frihandelsavtal</u>	
Partner	Tillämpas sedan
Frihandelsavtalet mellan EU och Sydkorea	den 1 juli 2011
Frihandelsavtalet mellan EU och Colombia, Peru och Ecuador	den 1 mars 2013 för Peru, den 1 augusti 2013 för Colombia, den 1 januari 2017 för Ecuador.
Associeringsavtalet EU–Centralamerika	den 1 augusti 2013: handelspelare tillämpas med Honduras, Nicaragua och Panama, den 1 oktober 2013: Costa Rica och El Salvador, den 1 december 2013: Guatemala
Det övergripande avtalet om ekonomi och handel mellan EU och Kanada (Ceta)	den 21 september 2017
<u>Djupgående och omfattande frihandelsavtal</u>	
EU–Georgien	den 1 september 2014, trädde i kraft den 1 juli 2016
EU–Moldavien	den 1 september 2014, trädde i kraft den 1 juli 2016
EU–Ukraina	den 1 januari 2016, trädde i kraft den 1 september 2017
<u>”Den första generationens” frihandelsavtal</u>	
Partner	Tillämpas sedan
Tullunionen mellan EU och Turkiet	Ett associeringsavtal slöts 1963 och tullunionens slutfas avslutades den 1 januari 1996.
EU–Schweiz	1972
EU–Norge	den 1 juli 1973
EU–Israel	den 1 januari 1996
EU–Jordanien	den 1 maj 2002
EU–Palestina ¹	den 1 juli 1997
EU–Tunisien	den 1 mars 1998
EU–Marocko	den 18 mars 2000
EU–Libanon	den 1 mars 2003
EU–Egypten	den 21 december 2003
EU–Algeriet	den 1 september 2005
Det globala avtalet mellan EU och Mexiko	Frihandelsavtalet för varor tillämpas sedan den 1 juli 2000. Frihandelsavtalet för tjänster tillämpas sedan den 1 mars 2001.

¹ Denna beteckning ska inte uppfattas som ett erkännande av en palestinsk stat och påverkar inte de enskilda medlemsstaternas ståndpunkt i frågan.

TABELL 1 ÖVERSIKT ÖVER DE AVTAL SOM OMFATTAS AV DENNA RAPPORT (DEL 2)

<u>”Första generationens” frihandelsavtal</u>	
Partner	Tillämpas sedan
Associeringsavtalet mellan EU och Chile	den 1 februari 2003
Stabiliserings- och associeringsavtalet mellan EU och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien ²	Interimsavtal om handel den 1 juni 2001
Stabiliserings- och associeringsavtalet mellan EU och Albanien	Interimsavtal om handel den 1 december 2006
Stabiliserings- och associeringsavtalet mellan EU och Montenegro	Interimsavtal om handel den 1 januari 2008
Stabiliserings- och associeringsavtalet mellan EU och Serbien	Interimsavtal om handel för Serbien: den 1 februari 2009, för Europeiska unionen: den 8 december 2009
Stabiliserings- och associeringsavtalet mellan EU och Bosnien och Hercegovina	Interimsavtal om handel den 1 juli 2008
Stabiliserings- och associeringsavtalet mellan EU och Kosovo ³	den 1 april 2016
<u>Avtal om ekonomiskt partnerskap</u>	
Partner	Tillämpas sedan
EU–Stillahavsstaterna	den 28 juli 2014: Fiji, den 20 december 2009: Papua Nya Guinea
EU–Cariforum	den 29 december 2008: Antigua och Barbuda, Belize, Bahamas, Barbados, Dominica, Dominikanska republiken, Grenada, Guyana, Jamaica, Saint Kitts och Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent och Grenadinerna, Surinam samt Trinidad och Tobago.
EU–östra och södra Afrikas subregion	den 14 maj 2012: Madagaskar, Mauritius, Seychellerna och Zimbabwe.
EU–Centralafrika, avtal om ekonomiskt partnerskap	den 4 augusti 2014: Kamerun
EU–SADC (Södra Afrikas utvecklingsgemenskap), avtal om ekonomiskt partnerskap	den 10 oktober 2016: Botswana, Lesotho, Namibia, Sydafrika och Swaziland, den 4 februari 2018: Moçambique.
EU–Ghana, interimsavtal om ekonomiskt partnerskap	den 15 december 2016
EU–Elfenbenskusten, interimsavtal om	den 3 september 2016

² Stabiliserings- och associeringsavtal

³ Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/1999 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

ekonomiskt partnerskap	
------------------------	--

1.1 Syftet med rapporten

Bilaterala och regionala frihandelsavtal är viktiga drivkrafter bakom ekonomisk tillväxt. Genom att främja globalisering skapar de viktiga fördelar för människor och företag både i Europeiska unionen (EU) och i våra partnerländer. Frihandelsavtalen bidrar i stor utsträckning till EU:s framgångar inom utrikeshandeln eftersom de öppnar upp nya marknader för exportörer och erbjuder ett mer förutsägbart och regelbaserat företagsklimat som gynnar konsumenternas val och konkurrensen. Även om undanröjandet av tullar och andra icke-tariffära handelshinder bakom gränserna fortfarande är viktiga beståndsdelar i handelsavtalen får andra delar en allt större betydelse. Detta gäller särskilt bestämmelser till stöd för fri och rättvis handel (t.ex. skydd av immaterialrättigheter och konkurrensregler), men även regler för skydd av arbetstagares rättigheter och miljön. Vissa frihandelsavtal kan dessutom erbjuda en möjlighet till närmare samarbete mellan parterna i en rad olika frågor, från forskning och innovation till standardisering och klimatförändringar.

I takt med att EU slutit fler frihandelsavtal har allmänhetens intresse av avtalens effekter också ökat. För att analysera de verkliga och möjliga fördelarna med stora frihandelsavtal⁴ har kommissionen själv i sitt meddelande *Handel för alla*⁵ åtagit sig att årligen granska hur dessa avtal genomförs för att belysa vilka framsteg som har gjorts, men även vilka utmaningar som återstår, och vilka åtgärder kommissionen vidtar för att frihandelsavtalen ska uppnå sin fulla potential.

I linje med den [första rapporten](#)⁶, som offentliggjordes i november 2017, är syftet med denna andra årliga rapport om genomförandet av frihandelsavtal (nedan kallad *rapporten*) att öka medvetenheten och öppenheten kring hur kommissionen genomför frihandelsavtal. Rapporten bör göra det möjligt för andra EU-institutioner, EU:s medlemsstater, det civila samhället, näringslivet och alla som har intresse av EU:s handelspolitik att granska och diskutera hur EU tillämpar sina frihandelsavtal. De uppgifter som samlas in under detta arbete kommer även att ligga till grund för framtida handelsförhandlingar. Rapporten ger även värdefull insikt om i vilken utsträckning utvecklingsländerna gynnas av frihandelsavtalen med EU och hur utvecklingsbiståndet bättre kan anpassas i linje med den nyligen uppdaterade [strategin "Aid-for-Trade"](#).

1.2 Uppgifter som använts för denna rapport

Den allmänna handelsstatistiken⁷ i rapporten om utvecklingen av handeln och investeringsflödena bygger, om inte annat anges, på uppgifter från Eurostat (Comext) som fanns tillgängliga den 15 juli 2018⁸. Om inte annat anges är de senaste årliga uppgifterna för varuhandeln för 2017, medan uppgifterna för tjänster och investeringar är för 2016. Statistiken för utnyttjande av förmånstullar⁹

⁴ En översikt över alla frihandelsavtal som har ingåtts och förhandlats av EU finns på följande adress: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_118238.pdf

⁵ Europeiska kommissionens meddelande *Handel för alla: Mot en mer ansvarsfull handels- och investeringspolitik*, COM(2015) 497.

⁶ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 17 november 2017, Bryssel, 9.11.2017, COM(2017) 654 final.

⁷ Den allmänna statistiken om handelsflöden av varor och tjänster för varje partnerland inom frihandelsavtalen finns i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar.

⁸ När det gäller associeringsavtalen med Centralamerika finns det betydande skillnader mellan Eurostat och den centralamerikanska statistiken. För enhetlighetens skull används endast uppgifterna från Eurostat.

⁹ Information om utnyttjande av förmånstullar per partnerland finns i bilagorna 1 och 2.

baseras på administrativa uppgifter som samlats in av importlandet och visar i vilken utsträckning handelsflödena drar nytta av förmånstullar inom ett handelsavtal. Utnyttjandet av förmånstullar återspeglar andelen import eller export som omfattas av handelsförmåner som en andel av det totala värdet av den import eller export som är *berättigad* till förmåner av partnerlandet, dvs. det totala värdet av den import eller export som är berättigad till användning av förmåner dividerat med den import/export som faktiskt redovisas inom ramen för systemet för handelsförmåner. Import/export som är berättigad till förmånstullar existerar om den tillämpade förmånstullen är lägre än den tullavgift som tillämpas enligt principen om mest gynnad nation. Utöver detta ingår inte tullfri handel för mest gynnad nation i beräkningarna.

Utnyttjandet av förmånstullar vid import till EU från partnerländerna inom frihandelsavtalen grundar sig på siffror från Eurostat. Eurostat sammanställer tullar och handelsflöden för att skapa en datauppsättning som kommissionen använder för att hämta information om både vilken behandling en produkt är berättigad till och i vilken utsträckning denna berättigade behandling används. Den datauppsättning som erhålls är harmoniserad och enhetlig¹⁰ och gör det möjligt att jämföra olika partnerländer under olika år.

För att beräkna utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU till partnerländerna inom frihandelsavtalen använder kommissionen i stället administrativa uppgifter som samlats in av det berörda importerande tredjelandet. Dessa statistiska uppgifter är inte harmoniserade, vilket gör att direkta jämförelser mellan partnerländerna eller med EU:s import endast ska ses som vägledande. Utnyttjandet av förmånstullar anges endast i de fall då det funnits tillräckligt med tillförlitliga uppgifter.

1.3 Rapportens omfattning och uppbyggnad

Denna rapport innehåller en uppdatering av kommissionens verksamhet i samband med genomförandet av frihandelsavtal och en sammanfattning av den huvudsakliga utvecklingen för 35 av EU:s viktigaste handelsavtal med 62 partnerländer som åtminstone tillämpades under flera månader 2017 (se tabell I). Detaljerade uppgifter om varje enskilt avtal finns i det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som bifogas denna rapport.

- Avsnitt 2 innehåller en sammanfattning av de viktigaste slutsatserna inom de huvudområden som omfattas av avtalen, tillsammans med en beskrivning av vilka framsteg som uppnåtts och vilka frågor som kvarstår.
- I avsnitten 3–6 presenteras de viktigaste punkterna inom var och en av följande kategorier av frihandelsavtal:
 - ”Den nya generationens” frihandelsavtal (avsnitt 3).
 - Djupgående och omfattande frihandelsavtal (avsnitt 4).
 - ”Den första generationens” frihandelsavtal (avsnitt 5).
 - Avtal om ekonomiskt partnerskap (avsnitt 6).
- I avsnitt 7 beskrivs genomförandet av åtaganden som rör handel och hållbar utveckling.
- Avsnitt 8 innehåller en utvärdering av handeln med jordbruks- och livsmedelsvaror inom frihandelsavtalen.

¹⁰ Det finns emellertid fortfarande en möjlig felmarginal eftersom uppgifterna inte fångar upp vissa förändringar i importernas förmånsstatus, till exempel importörers anspråk på förmåner som görs efter att varorna deklarerats i tullen och förmåner avslagits enligt tullens beslut vid en kontroll efter frigörandet av varorna.

- I avsnitt 9 beskrivs kommissionens pågående arbete med att öka medvetenheten och förbättra användningen av frihandelsavtalen.
- Avsnitt 10 innehåller en lägesrapport när det gäller rättsliga verkställighetsåtgärder.

1. ÖVERSIKT ÖVER DE VIKTIGASTE SLUTSATSERNA

2.1 Bakgrund

Frihandelsavtal är viktiga katalysatorer när det gäller att öppna upp marknader och skapa ramvillkor som främjar handel och investeringar. Handelsavtalen gör att företagen i EU kan öka sin export och import, vilket bidrar till en ökning av EU:s bruttonationalprodukt (BNP). En tydlig koppling har även uppstått mellan sysselsättningen (inom EU och utomlands) och det mervärde som genereras av EU:s export till resten av världen¹¹. Frihandelsavtalen bidrar även till en rad andra mål, både allmänna och specifika för partnerlandet eller regionen. EU vill säkerställa att handelspolitiken även handlar om att främja värderingar som mänskliga rättigheter, arbetstagares rättigheter, skyddet av miljön och kampen mot klimatförändringar.

De djupgående och omfattande frihandelsavtalen med våra östra partner Moldavien, Ukraina och Georgien är dessutom starkt beroende av en gradvis rättslig tillnärmning av dessa länder till EU:s regelverk. Avtalen om ekonomiskt partnerskap med länder i Afrika, Västindien och Stillehavsområdet (AVS-länderna) är asymmetriska avtal som ger våra partnerländer tull- och kvotfritt tillträde till EU-marknaden i kombination med tekniskt stöd och utvecklingsbistånd. Avtalen med länderna på västra Balkan bygger på ett starkt europeiskt perspektiv för dessa länder som eftersträvar ett framtida medlemskap i EU.

Det är naturligt att genomförandet av frihandelsavtal släpar efter förhandlingsprocessen, och avtalen måste justeras för att man ska kunna uppnå de specifika politiska målen. Meningsfulla slutsatser kan inte dras förrän ett avtal har tillämpats under flera år. För att undersöka avtalens effekter har kommissionen utfört efterhandsutvärderingar av ”den första generationens” frihandelsavtal med Chile (2012) och Mexiko (2016), och kommer även att utföra en djupgående analys av ”den nya generationens” frihandelsavtal med Sydkorea. De slutsatser som drogs 2016 om det övergripande avtalet om ekonomi och handel (Ceta) med Kanada utgjorde nya milstolpar när det gäller avtalets omfattning och innehåll, och detta kommer även att återspeglas i dess genomförande.

Ju mer ambitiöst och omfattande ett handelsavtal är, desto mer komplicerat och resurskrävande kommer genomförandet att bli. Därför är det idag ännu viktigare att regelbundet och systematiskt övervaka hur våra frihandelsavtal fungerar. Slutsatserna om vad som fungerar och inte i våra olika avtal kan ligga till grund för förhandlingarna om nya avtal och moderniseringen av befintliga avtal. Kommissionen lägger därför tonvikten vid en smidig övergång från förhandlingsfasen till genomförandefasen och en förbättrad beredskap för den dag då ett nytt avtal börjar tillämpas preliminärt, vilket framgår av Ceta och avtalet om ekonomiskt partnerskap med Japan. Ett effektivt genomförande av frihandelsavtalen kan därför ses som en del av den handelspolitiska cykeln.

2.2 Handel med varor¹²

EU:s totala handel inom ramen för frihandelsavtalen uppgick 2017 till 1 179 miljarder euro, vilket är cirka 32 % av EU:s totala handel med tredjeländer (cirka 3 737 miljarder euro samma år). Våra

¹¹ Se artikeln av José M. Rueda-Cantuche och Nuno Sousa från februari 2016: *EU Exports to the World: Overview of Effects on Employment and Income*. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/february/tradoc_154244.pdf

¹² Källa: Eurostat

viktigaste handelspartner inom ramen för frihandelsavtal är Schweiz, som står för 7 % av EU:s totala utrikeshandel, följt av Turkiet med 4,1 %, Norge med 3,4 % och Sydkorea med 2,7 %. Den totala importen inom EU:s frihandelsavtal 2017 uppgick till cirka 542 miljarder euro, medan den totala exporten var i storleksordningen 637 miljarder euro.

Under 2017 ökade den totala handeln med varor, särskilt när det gäller EU:s export. I de fall där EU:s export minskade verkar detta huvudsakligen ha orsakats av externa faktorer¹³ som påverkat det berörda partnerlandets ekonomi och inte av några brister i frihandelsavtalet som sådant. En sektorsanalys av handelsflödena visade på en betydande ökning av EU:s export av jordbruks- och livsmedelsprodukter och motorfordon till vissa av våra partnerländer med ”den nya generationens” frihandelsavtal. Samtidigt finns det en fortsatt stor utnyttjad potential i vissa sektorer, däribland utrustning och maskiner för transport, där det underliggande värdet på exporten och de möjliga tullbesparingarna är förhållandevis höga i alla EU:s medlemsstater och partnerländer med frihandelsavtal. Enligt en ny undersökning som utfördes av GD Handel hade exempelvis EU:s exportörer kunnat spara uppskattningsvis 15 miljarder euro årligen om de hade utnyttjat alla förmåner som erbjuds genom 18 av EU:s frihandelsavtal¹⁴.

2.3 Utnyttjande av förmånstullar¹⁵

Utnyttjande av förmånstullar vid import till EU från partnerländer inom frihandelsavtalen

Under 2017 kunde vissa positiva utvecklingstendenser observeras. Detta gäller i synnerhet de latinamerikanska länderna Chile och Mexiko samt Efta-partnerländerna Norge och Schweiz, vilka bättre kunde utnyttja de förmåner inom frihandelsavtalen som beviljats av EU. Totalt sett har partnerländerna kring Medelhavet använt förmånerna i avtalen på ett bra sätt, liksom vissa andinska länder som till exempel Ecuador. De centralamerikanska länderna har också visat en uppåtgående trend, särskilt El Salvador och Panama.

Utnyttjande av förmånstullar vid export från EU till partnerländer inom frihandelsavtalen

Det är fortfarande svårt att beräkna utnyttjandet av förmåner vid export från EU till avtalsparterna på grund av avsaknad av uppgifter eller brist på tillförlitliga uppgifter. Det bör noteras att uppgifterna om utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU till partnerländerna, liksom var fallet förra året, återigen *inte* fanns tillgängliga för alla partnerländer och att vissa mottagna uppgifter föreföll vara otillförlitliga eller inkonsekventa¹⁶. Detta beror på att varje partnerland använder sin egen metod för att samla in och rapportera uppgifter om importerna. I vissa fall är

¹³ Det specifika politiska och geopolitiska sammanhanget kan ha en inverkan på handelsflödena, liksom andra faktorer som inte nödvändigtvis hör ihop med genomförandet av frihandelsavtalen.

¹⁴ Se undersökningen av Nilsson och Preillon (2018), på adressen http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/june/tradoc_156931.pdf

¹⁵ Det underliggande konceptet förklaras i avsnitt 1.3 ovan. Utnyttjandet av förmånstullar per partnerland redovisas i bilagorna 1 och 2.

¹⁶ Exempelvis gäller de rapporterade förmånsimporterna i vissa fall tullposter som inte omfattas av någon förmånsbehandling. I andra fall finns det en stor skillnad mellan de sammanlagda rapporterade uppgifter för import och export som uppgivits av Eurostat. Kommissionen korrigerar dessa avvikelser genom att eliminera handel i tullpositioner som inte omfattas av förmånstullar enligt GD Handels databas om tillträde till marknaderna (t.ex. där mest gynnad nation=0).

orsaken brist på kapacitet och expertkunskande, medan några länder uppger att de inte samlar in dessa uppgifter alls.

Kommissionen har tagit upp frågan med de berörda partnerländerna med hjälp av de institutionella strukturerna i frihandelsavtalen för att främja ett regelbundet utbyte mellan parterna. I de senaste frihandelsavtalen, från och med Ceta, kommer det att finnas en bindande bestämmelse om ett regelbundet utbyte av handelsuppgifter.

De uppgifter som kommissionen har till sitt förfogande visar att utnyttjandet av förmånstullar har förbättrats vid export från EU till ett antal partnerländer. Detta gäller till exempel för Sydkorea, där utnyttjandet har ökat under de fyra senaste åren, såväl som för Georgien och Chile. Utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU till vår största frihandelspartner Schweiz har legat på en stabil nivå omkring 80 %. Trots denna positiva utveckling finns det fortfarande utrymme för förbättringar när det gäller EU-exportörernas utnyttjande av frihandelsavtalen. Kommissionen verkar för att utöka utnyttjandet genom en kombination av åtgärder som syftar till att ge mer aktuella uppgifter och praktisk vägledning när det gäller ursprungsregler och andra komplicerade frågor. Kommissionen arbetar även i nära samarbete med EU:s medlemsstater och näringslivet för att förbättra sin databas om tillträde till marknaderna och sin helpdesk för handel samt för att anpassa dem till de små och medelstora företagens behov.

2.4 Tjänster och investeringar

Alla frihandelsavtal i ”den nya generationen” och alla djupgående och omfattande frihandelsavtal innehåller ambitiösa bestämmelser om tjänster och investeringar. De senaste avtalen (t.ex. Ceta eller avtalet om ekonomiskt partnerskap med Japan) bidrar till att fastställa och stärka en rättslig ram som underlättar tillhandahållandet av tjänster och samtidigt skyddar konsumenterna. Ceta och EU:s frihandelsavtal med Singapore och Vietnam innehåller också uppdaterade bestämmelser för skydd av investeringar. EU:s frihandelsavtal går längre än WTO eftersom de inte bara liberaliserar investeringar i tjänster utan även i de flesta ekonomiska sektorer, såsom tillverkning och jordbruk. Detta underlättar affärsverksamheten för tjänsteleverantörer och investerare inom EU, vilket leder till en mer förutsägbar miljö och ökad rättslig säkerhet.

Trots detta gör bristen på disaggregerade uppgifter att det är svårt att mäta frihandelsavtalens exakta effekter på tjänster och utländska direktinvesteringar. Frihandelsavtalens effekter inom tjänstesektorn måste därför undersökas mer ingående för att skapa en tydligare bild. Här följer några av de viktigaste slutsatserna hittills:

- ✓ Handeln med tjänster har ökat sedan ”den nya generationens” frihandelsavtal med Sydkorea, Colombia, Ecuador, Peru och Centralamerika trädde i kraft. För Centralamerikas del uppgick handeln med tjänster 2016 till nästan 40 % av handelns sammanlagda värde, och Panama stod för mer än hälften av denna ökning.
- ✓ En liknande uppåtgående trend kan konstateras för ”den första generationens” avtal med Chile och Mexiko. De moderniserade avtalen kommer att leda till ytterligare förbättringar. Mexiko har till exempel förbundit sig att hålla sina tjänstemarknader öppna för EU-leverantörer med hjälp av övergripande och ambitiösa koncessioner.
- ✓ ”Den första generationens” avtal med våra partnerländer i Medelhavsområdet har endast mycket begränsade bestämmelser om investeringar och tjänster, eftersom de i första hand är inriktade på handeln med varor. Utvecklingen av handeln med tjänster och investeringar har generellt sett

varit positiv, trots att turistsektorn i vissa länder nyligen har minskat på grund av instabilitet eller säkerhetsproblem.

- ✓ Värdet av EU-företagens handel med tjänster i Schweiz och vice versa växer snabbt, med en positiv balans för EU.
- ✓ Handeln med tjänster och investeringar med Ukraina och Moldavien inom ramen för de djupgående och omfattande frihandelsavtalen fortsatte att öka 2016, som en återhämtning efter den ekonomiska och politiska krisen. Detta har ännu inte varit fallet med Georgien.
- ✓ Av de avtal om ekonomiskt partnerskap som trätt i kraft är det endast avtalet med Västindien som omfattar tjänster, liberalisering av investeringar och andra handelsrelaterade ämnen. De andra avtalen om ekonomiskt partnerskap har rendez-vous-klausuler om förhandlingar om dessa frågor i ett senare skede.

2.5 Framsteg som gjorts och de viktigaste öppna frågorna

Kommissionen använder frihandelsavtalens institutionella ramar för att hantera konkreta problem med partnerländerna, ett arbete som var framgångsrikt under 2017¹⁷. Nedan följer några av de hittills viktigaste förverkligade målen och kvarstående frågorna:

Sanitära och fytosanitära åtgärder

- ✓ Chile öppnade sin marknad för nötkött från EU genom att undanröja de sista återstående hindren för styckningsdelar och justera villkoren för hälsointyget för export.
 - ✓ Peru beviljade nästan fullständigt marknadstillträde för mejeriprodukter från EU.
 - ✓ Colombia, Costa Rica och Panama förbättrade förfarandena för sanitära och fytosanitära åtgärder, bland annat genom att upprätta en förteckning över EU-företag.
 - ✓ Moldavien antog och påbörjade genomförandet av en strategi för sanitära och fytosanitära åtgärder, medan Georgien antog en rättslig färdplan.
- Export av nötkött från EU till Sydkorea är fortfarande förbjuden. Denna fråga togs återigen upp vid ett möte inom kommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder den 6 september 2017.
 - I Colombia återstår en del svårhanterliga förfaranden i samband med sanitära och fytosanitära åtgärder när det gäller växtprodukter. I Peru har begränsade framsteg gjorts beträffande godkännandet av harmoniserade intyg för import av köttprodukter.
 - För vissa av våra partner med djupgående och omfattande frihandelsavtal, däribland Georgien, måste den institutionella kapaciteten förbättras när det gäller kontrollen av livsmedelssäkerheten. Moldavien behöver uppgradera sin diagnostiska laborieteknik för övervakning av djursjukdomar.

¹⁷ Se även kommissionens rapport om hinder för handel och investeringar för 2018:
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/june/tradoc_156978.pdf

Tekniska och administrativa handelshinder

- ✓ Mexiko undanröjde hinder för registrering och godkännande av hälsoprodukter och jordbrukskemikalier.
- ✓ Turkiet avskaffade begränsningen av exporten av koppar- och aluminiumskrot och tog bort pappersprodukter från tillämpningsområdet för sitt system för importövervakning.
- ✓ Colombia ändrade sina lagar för att skapa rättvisa förhållanden för import och försäljning av inhemska och importerade spritdrycker och tillkännagav att man har för avsikt att skapa rättvisa förhållanden för importerade lastbilar (även om dessa åtaganden ännu inte har genomförts).
- Ukraina fortsatte att förbjuda exporten av timmerstockar och gjorde endast begränsade framsteg med den ännu inte antagna skogslagstiftning som skulle undanröja denna handelsbegränsning.
- Vissa av länderna i Medelhavsområdet, däribland Algeriet, Egypten, Marocko och Tunisien, använder tungrodda registreringssystem, certifieringsförfaranden, tekniska kontroller i hamnar och inspektioner av industriprodukter före leverans, eller lokala innehållskrav för offentliga anbud.
- I Turkiet omfattade de handelsbegränsande åtgärderna en diskriminering mot EU:s export av traktorer, en begränsning av exporten av lädervaror samt Turkiets lokaliseringspolitik inom läkemedelssektorn.

Geografiska beteckningar

- ✓ EU:s geografiska beteckning "Prosecco" och det motsvarande internationella varumärket har nu rättsligt skydd i Moldavien.
- När det gäller Sydkorea har det varit svårt att lägga till ytterligare geografiska beteckningar från EU i förteckningen över skyddade produkter i frihandelsavtalet.

Offentlig upphandling

- ✓ Ukraina antog en omfattande färdplan för offentlig upphandling och tog därmed ytterligare ett steg mot ett öppnare system för offentlig upphandling.
- Den bristande öppenheten gör att konkurrenterna inom EU ännu inte kan dra nytta av de nya marknaderna för lokal offentlig upphandling i vissa av länderna inom det östliga partnerskapet.

Företagsklimat, investeringar, tillträde till marknaderna för små och medelstora företag

- ✓ Mexiko förbättrade förutsättningarna för utländska direktinvesteringar genom att ta bort kapitaltaken inom viktiga sektorer, däribland telekom-, energi- och försäkringssektorerna.
- ✓ Flera av länderna i Europa-Medelhavsområdet ändrade sina lagar som reglerar investeringar i ett försök att locka fler utländska direktinvesteringar. Som exempel kan nämnas att Egypten och Tunisien införde en ny investeringslag, Algeriet ändrade sina investeringsregler och Palestina antog ett antal rättsakter i syfte att förbättra investeringsklimatet. Både Jordanien och Marocko inrättade nya institutioner för att utveckla investeringsmöjligheterna. Ett effektivt genomförande är avgörande för att sådana åtgärder ska lyckas.
- Korruption och dålig samhällsstyrning fortsatte att påverka EU-företagen i vissa av länderna på västra Balkan och i det östra grannskapet.

2. DEN NYA GENERATIONENS FRIHANDELSAVTAL: SYDKOREA, COLOMBIA–ECUADOR–PERU, CENTRALAMERIKA, KANADA

I denna rapport avses med *"den nya generationens" frihandelsavtal* de omfattande frihandelsavtal som förhandlats fram efter 2006 med utvalda tredjeländer. Av de avtal som tillämpas är det avtalen med Sydkorea, Colombia, Peru, Ecuador, Centralamerika och Kanada som tillhör denna kategori. Dessa avtal går vanligen längre än sänkta tullavgifter och handel med varor och omfattar även tjänster och offentlig upphandling. Avtalen med Sydkorea och Kanada innehåller även bestämmelser om en ökad liberalisering av investeringar. Ceta omfattar dessutom ett investeringsskydd (även om det ännu inte tillämpas preliminärt) och ett regleringssamarbete. Ingående bestämmelser om handel och hållbar utveckling utgör en viktig del av alla handelsavtal i "den nya generationen" som slutits sedan 2010.

3.1 FRIHANDELSAVTALET MELLAN EU OCH SYDKOREA

Utveckling av handeln och utnyttjande av förmånstullar

Frihandelsavtalet har tillämpats i sju år. Under 2017 växte EU:s handel med Sydkorea mer (med i genomsnitt 5,7 % per år under de senaste 7 åren) än den sammanlagda utrikeshandeln mellan EU och tredjeländer, som växte med 3,8 %. Frihandelsavtalet har varit en av grundpelarna för denna utveckling. EU:s import ökade mer än EU:s export till följd av återhämtningen av EU:s ekonomi och en stark inhemsk efterfrågan inom EU.

EU:s export av motorfordon till Sydkorea ökade igen med 7,3 %, efter att ha minskat med 7,5 % under 2016.

EU:s export till Sydkorea och import från Sydkorea inom jordbruks- och livsmedelssektorn ökade med 10 % respektive 11 %. Detta är mer än den tillväxt som noterades för EU:s export och import inom jordbruk och livsmedel för alla avtalspartner sammantaget (vilken motsvarade 4 % respektive 5 %). Tullkvoterna¹⁸ för känsliga jordbruksprodukter användes också på ett bättre sätt av EU:s exportörer än under de föregående två åren.

Under 2017 registrerade EU ett överskott på 2,6 miljarder euro i handeln med jordbruks- och livsmedelsvaror med Sydkorea. Under perioden mellan 2010 och 2017 ökade EU:s export av jordbruks- och livsmedelsvaror till Sydkorea med 113 %, medan importen från Sydkorea ökade med 212 % (även om den senare ökningen bygger på ett mycket lågt värde, från 65 till 203 miljoner euro).

Utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU till Sydkorea var 74,3 % – den högsta noteringen någonsin. Utnyttjandet av förmånstullar vid import till EU från Sydkorea ökade också något, från 87 % under 2016 till 88 % under 2017.

EU:s handel med tjänster med Sydkorea svarar för cirka 1 % av handeln med tjänster med länder utanför EU. Mellan 2010 och 2016 ökade EU:s export av tjänster med 70 %. Under 2016 minskade EU:s export något med 3,6 %, medan EU:s import minskade med 3,3 % jämfört med 2015. Under samma period ökade EU:s inflöde av utländska direktinvesteringar med 46 %, och EU:s utgående utländska direktinvesteringar (EU:s investeringar i Sydkorea) ökade med 34 %.

¹⁸ Tullkvoter används för att fastställa ett kvantitativt tröskelvärde under en viss tidsperiod för import av en skyddad inhemsk produkt. Om importvärdet överstiger tröskelvärdet tillämpas en högre tullsats.

Korea törstar efter italienska viner

Vingården Col d'Orcia har framställt vin i Toscana sedan 1890 och är särskilt berömd för sorten Brunello di Montalcino som är typisk för regionen. Col d'Orcia har kunnat exportera sina viner över hela världen under 45 år med hjälp av EU:s handelsavtal. Sydkorea är en särskilt stark marknad för Col d'Orcia. När tullavgifterna undanröjdes genom frihandelsavtalet mellan EU och Sydkorea kunde företaget erbjuda sina varor till mycket mer konkurrenskraftiga priser. Col d'Orcia exporterar nu fler än 1 500 flaskor vin per år.

Det svenska nanoteknikföretaget Insplorion erövrar Korea

Det svenska företaget Insplorion använder den senaste nanotekniken för att tillverka batterisensorer, luftkvalitetssensorer och forskningsutrustning med mycket hög prestanda. Insplorion erbjuder en teknik som används för att mäta och åtgärda luftföroreningar och öka energikapaciteten, framför allt genom en förbättrad laddningsgrad till en lägre kostnad. Företagets lösningar kan användas för en rad olika ändamål, från att öka körsträckan för elektriska fordon till billigare energilagring och säkrare batterier. I takt med urbaniseringen och de ökande luftföroreningarna i länder som Sydkorea har behovet av konkurrenskraftiga luftkvalitetssensorer vuxit exponentiellt. Frihandelsavtalet mellan EU och Sydkorea har gjort det mycket lättare för Insplorion att sälja sina forskningsinstrument till koreanska batteritillverkare. Avtalet stöder även det strategiska samarbetet mellan Insplorion och dess koreanska partner, vilket är avgörande för att främja innovation.

EU:s handelsavtal tryggar sysselsättningen i Tysklands tekniksektor

Det tyska företaget Kolbus grundades 1775 i regionen Nordrhein-Westfalen och specialiserar sig på maskiner för bokbindning och pappersbearbetning. Tack vare frihandelsavtalet mellan EU och Sydkorea har den tyska tillverkaren hittat en lönsam marknad i Sydkorea. Sedan 2015 har Kolbus fördubblat sin export till Sydkorea. En avgörande faktor för Kolbus framgångar är att tullavgifterna har minskat från 8 % till noll enligt avtalet, vilket har lett till möjliga besparingar på minst 25 000 euro per maskin. Maskiner är Tysklands näst viktigaste exportvara med ett totalt värde på cirka 3,14 miljarder euro, vilket endast överträffas av exporten av motorfordon (vilken uppgår till 6 miljarder euro årligen).

Kommissionen fortsatte att uttrycka sina allvarliga farhågor och ökade sina påtryckningar på den nya sydkoreanska regeringen angående de åtaganden i arbetsmarknadsfrågor som ingår i frihandelsavtalet.

De frågor som togs upp gällde bland annat bristen på nödvändiga arbetsmarknadsreformer för att säkerställa respekten för principen om föreningsfrihet och rätten till förhandling som följer av Koreas medlemskap i Internationella arbetsorganisationen (ILO) samt ratificeringen av fyra kvarvarande grundläggande ILO-konventioner¹⁹. Kommissionen påminde även om [Europaparlamentets rapport](#)²⁰ och det civila samhällets uppmaningar om att inleda ett formellt tvistlösningsförfarande enligt kapitlet om handel och hållbar utveckling i frihandelsavtalet.

Som ett resultat av EU:s interventioner har Sydkorea nyligen informerat EU om vilka åtgärder regeringen har för avsikt att vidta inom landet för att ratificera de fyra kvarvarande grundläggande ILO-konventionerna (se [Summary of Discussions at the 6th TSD Committee](#)). Sydkoreas tillvägagångssätt är att genomföra nödvändiga ändringar i lagstiftningen innan landet ansluter sig till ILO:s konventioner. Sydkorea har vidtagit några av de åtgärder som landet har tillkännagivit för EU. Kommissionen fortsätter att övervaka denna process noggrant och kommer att agera på ett sätt som följer utvecklingen i Sydkorea.

Efterhandsutvärdering av avtalet mellan EU och Sydkorea

I enlighet med sitt meddelande *Handel för alla* håller kommissionen för närvarande på att förbereda offentliggörandet av sin första djupgående efterhandsanalys av resultatet av frihandelsavtalet mellan EU och Sydkorea. Lärdomarna kommer att bidra till att förbättra utformningen av de nya frihandelsavtal som är i förhandlingsstadiet såväl som genomförandet av nyligen slutna frihandelsavtal.

3.2 EU:S HANDELSAVTAL MED COLOMBIA, ECUADOR OCH PERU

Handelsavtalet med Colombia och Peru är inne på sitt femte år och fungerar bra. Avtalet hade en stabiliserande effekt på de sjunkande råvarupriser som påverkade ekonomin i länderna i Andinska gemenskapen 2015–2016. Avtalet har skapat viktiga affärsmöjligheter som i allt större utsträckning utnyttjas av företag från båda sidor. I januari 2017 anslöt Ecuador sig till avtalet med Colombia och Peru.

Avtalet har visat en mycket positiv inverkan på små och medelstora företag. Även om man räknar bort gruvsektorn visar statistiken från Colombia att 1 155 colombianska företag exporterade varor till EU under 2017. Av dessa var 328 små eller medelstora företag och 582 mikroföretag.

Utveckling av handeln och utnyttjande av förmånstullar

¹⁹ Konvention nr 87 om föreningsfrihet, konvention nr 98 om tillämpningen av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, konvention nr 29 om tvångs- eller obligatoriskt arbete och konvention nr 105 om avskaffande av tvångsarbete.

²⁰ Europaparlamentets resolution av den 18 maj 2017 om genomförandet av frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Korea (2015/2059(INI)).

Den nedåtgående trend som noterades 2015 och 2016 vände under 2017, då alla de tre partnerländerna rapporterade en ökning av den bilaterala handeln med EU – 7 % för Colombia och 16 % för Peru samt imponerande 20 % för Ecuador under det första genomförandeåret.

Utnyttjandet av förmånstullar vid import till EU från Colombia och Peru låg kvar på oförändrad nivå, 97 % respektive 96 %, medan Ecuadors användning av förmånstullar uppgick till 97 %. Utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU till Colombia under 2017 var 68 %, en liten minskning från 2016 års siffra på 71 %. Motsvarande siffror för Peru och Ecuador var 52 % respektive 42 %.

EU:s export av jordbruksprodukter till de tre partnerländerna i Andinska gemenskapen fortsatte att öka och förväntas öka ytterligare när kapitlet om sanitära och fytosanitära åtgärder har genomförts fullt ut. Colombia och Peru har förbättrat användningen av sina tullkvoter under 2017, och detsamma gäller för EU:s exportörer. För Ecuador, som först nyligen anslöt sig till avtalet, är användningen fortfarande låg på båda sidor. Under 2017 utökades stabiliseringsmekanismen för bananer så att den även omfattar Ecuador. Vid sidan av jordbrukssektorn har flera olika industrisektorer kunnat dra nytta av de förbättrade möjligheterna att få tillträde till marknaden. Detta gäller bland annat läkemedel, maskiner och motorfordon.

Handeln med tjänster har legat på en ganska stabil nivå, och EU har registrerat ett stort överskott med alla partnerländer. EU är fortfarande den största utländska investeraren i Colombia och Peru. EU:s utländska direktinvesteringar i Ecuador ligger på en lägre nivå på grund av komplicerade bestämmelser och rättsliga förfaranden i kombination med brister i den rättsliga verkställigheten av avtalen.

Peruansk och colombiansk frukt gör att företagen i Luxemburg kan växa

Harald-Sven Sontags företag TUKI, med säte i Luxemburg, framställer och säljer exotiska fruktjuicer i Luxemburg, Belgien, Frankrike och Tyskland. För att erbjuda naturliga produkter av hög kvalitet använder Sontag frukterna taggannonna, naranjilla och andinska björnbär som importeras från Colombia. Försäljningen utanför Luxemburg står för 20 % av omsättningen, och Harald-Sven siktar nu på att fördubbla försäljningen.

Tack vare EU:s handelsavtal, och på grund av den ökande populariteten som kräver ännu större mängder frukt, planerar TUKI nu att köpa in frukt direkt från producenterna i Colombia. Genom att köpa in råvarorna direkt kommer Harald-Sven att kunna utöka sin verksamhet ytterligare.

En linbana i Bogotá som tillverkats i Österrike

Doppelmayr inledde sin verksamhet i en liten verkstad i regionen Vorarlberg i Österrike men har sedan dess blivit en av världens ledande tillverkare av linbanor. Frihandelsavtalet mellan EU och Colombia hjälpte Doppelmayr att utöka sin verksamhet i Sydamerika. Tack vare avtalet har Doppelmayr fått möjlighet att bygga en linbana som transporterar 2 600 personer i timmen och som kommer att ingå i Bogotá's kollektivtrafiksystém 2018. Doppelmayrs framgångar gynnar de österrikiska underleverantörerna. Avtal till ett värde av 50 miljoner euro har slutits med företag i området kring Wolfurt. Doppelmayrs bidrag till Vorarlbergs ekonomi uppgår till cirka

158 miljoner euro per år, och de årliga beställningarna från österrikiska företag är värda 325 miljoner euro.

Frihandelsavtalet mellan EU och Colombia gör att Kaeser Kompressoren lyfter

KAESER Kompressoren är ett medelstort familjeföretag som grundades för 100 år sedan i tyska Bayern. Företaget tillverkar tryckluftssystem i sina fabriker i Coburg (Bayern) och Gera (Thüringen). Företaget har idag 6 000 anställda över hela världen och exporterar 90 % av sin tillverkning till andra länder. EU:s handelsavtal med Colombia har gjort att Kaesers colombianska dotterbolag, Kaeser Compresores, kunnat växa, främst på grund av den gradvisa minskningen av importtullar, vilka kommer att försvinna helt 2019. Compresores de Colombia sysselsätter 200 personer.

”EU:s handelsavtal med Colombia gjorde att företaget kunde öka sin försäljning avsevärt på den växande colombianska marknaden, tack vare minskningen av importtullarna” säger Nelson Lopez, vd för KAESER Compresores de Colombia.

Framsteg i genomförandet och kvarstående frågor

Flera positiva framsteg kunde konstateras 2017. Till följd av EU:s invändningar inför WTO drog Colombia in sina restriktioner för importerade spritdrycker genom att ändra sin alkohollagstiftning. Samtidigt meddelade Colombia att man hade för avsikt att skapa rättvisa förhållanden för importen av lastbilar, även om dessa åtaganden ännu inte har genomförts. Colombia förtydligade dessutom sina åtaganden enligt avtalets bilaga om offentlig upphandling, vilket borde förbättra EU-företagens möjligheter att lämna anbud på lokal nivå. Peru beviljade nästan fullständigt marknadstillträde för mejeriprodukter.

Bland de kvarstående frågor som kommissionen försöker lösa med sina partner i handelskommittén märks bland annat de tekniska hindren för handel i Colombia och skattediskrimineringen i Peru, vilken innebär att ”Pisco” omfattas av skatteförmåner som försämrar villkoren för importerad sprit. EU:s export av jordbruksprodukter och livsmedel begränsas fortfarande av de komplicerade obligatoriska importlicenser och godtyckliga gränser för tullkvoterna som tillämpas av Ecuador. Dessutom försöker EU fortfarande få sina tre partnerländer i Andinska gemenskapen att godkänna uppdelningen av försändelser med ursprungsprodukter som transiteras genom ett tredjeland.

Arbetstagares rättigheter och miljömässiga rättigheter

EU:s avtalspartner inom den Andinska gemenskapen har visat en allt större öppenhet när det gäller genomförandet av bestämmelser om arbetstagares rättigheter och miljömässiga rättigheter enligt kapitlet om handel och hållbar utveckling. EU har deltagit i samarbeten med alla de tre partnerländerna, däribland om kontroll och formalisering av arbetsförhållandena i Peru samt om genomförandet av konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter, den cirkulära ekonomin och företagens sociala ansvar med Colombia. När det gäller Ecuador vidtogs åtgärder under hela året för att öka medvetenheten och bygga upp kapaciteten som stöd i det inledande skedet av genomförandet av kapitlet om handel och hållbar utveckling.

Viktiga utmaningar kvarstår för alla de tre andinska partnerländerna. Peru måste förbättra sina inhemska rådgivande mekanismer avsevärt och samtidigt öka ansträngningarna för att uppfylla sina grundläggande skyldigheter. Inrättandet av en inhemsk rådgivande grupp i Colombia som komplement till de befintliga rådgivande mekanismerna skedde efter upprepade krav från det civila samhället. Ecuador har visat ett konstruktivt engagemang under det första året för genomförandet av kapitlet om handel och hållbar utveckling, och kommer nu att fokusera mer på konkreta åtgärder.

3.3 EU:s ASSOCIERINGSAVTAL MED CENTRALAMERIKA

Utveckling av handeln och utnyttjande av förmånstullar

Fem år efter ikraftträdandet har frihandelsdelen inom associeringsavtalet mellan EU och sex centralamerikanska länder (Panama, Costa Rica, Honduras, Guatemala, Nicaragua och El Salvador) fått ny livskraft, eftersom EU:s handelsflöden med Centralamerika växte med 7,2 % under 2017.

Förutom handelsflöden till ett värde av 11 miljarder euro mellan de centralamerikanska länderna och EU har avtalet och dess institutionella ram, i kombination med EU:s program i regionen, främjat den regionala ekonomiska integrationen i Centralamerika. EU:s import från regionen hade en tydlig uppåtgående trend i fem av de sex länderna. EU:s export till Centralamerika växte totalt sett, om än i mindre grad.

Användningen av tullkvoter förbättrades under 2017 för båda regionerna genom en särskild inriktning på specifika produkter. Centralamerika använde sina kvoter för socker och rom i bulk fullt ut, medan EU:s exportörer förbättrade sin användning av tullkvoter framför allt för mjölkpulver (motsvarande 91 %).

Utnyttjandet av förmånstullar vid import till EU från Centralamerika var återigen högt, med ett medelvärde på 95 %. Det fanns inte några tillgängliga uppgifter för att beräkna utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU till Centralamerika.

Handeln med tjänster mellan de två regionerna fortsatte att öka i absoluta och relativa tal och stod 2016 för nära 40 % av det sammanlagda handelsvärdet. Panama tar emot cirka 60 % av EU:s export till regionen och mer än 60 % av den totala handeln med tjänster.

EU:s investeringar i regionen låg kvar på en relativt hög nivå. Under 2016 var till exempel EU:s utländska direktinvesteringar i Centralamerika minst dubbelt så omfattande som investeringarna i Colombia eller Peru, med motsvarande eller lägre handelsvärden, och låg närmare investeringarna i Argentina, som 2016 hade ett 50 % högre handelsflöde med EU.

Arbetstagares rättigheter och miljömässiga rättigheter

En milstolpe uppnåddes i samband med genomförandet av kapitlet om handel och hållbar utveckling efter inrättandet av inhemska rådgivande grupper i alla de centralamerikanska länderna. EU finansierade återigen olika verksamheter tillsammans med bland andra ILO, OECD och det lokala civila samhället i hela regionen. Verksamheten var inriktad på viktiga ämnen, såsom företagens sociala ansvar och ansvarsfullt företagande, och omfattade även expertmöten. EU bidrog även med finansiering av ILO:s regionala kontor för att stödja ett effektivt genomförande av ILO:s grundläggande konventioner i El Salvador och Guatemala.

Framsteg i genomförandet och kvarstående frågor

Efter en lång och mödosam process kom associeringskommittén 2018 överens om en ömsesidigt tillfredsställande principlösning som ska bana väg för ett fullständigt införlivande av Kroatien i avtalet och som kommer att följa de nödvändiga rättsliga kraven för att träda i kraft.

Associeringskommittén behandlade nyligen även problemet med bristen på nödvändiga uppgifter från de centralamerikanska partnerländerna för att kunna beräkna utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU till Centralamerika. Underkommittén för marknadstillträde fick i uppdrag att identifiera orsakerna och möjliga lösningar för att avhjälpa bristerna.

Spaniens fiskbearbetningsföretag rider på vågen av frihandelsavtalet mellan EU och Centralamerika

Grupo Calvo är en spansk koncern som är verksam inom fiske, bearbetning och distribution av konserverade produkter. Koncernen har över tiden vuxit från en liten konservfabrik i den galiciska staden Carballo till en internationell livsmedelskoncern. I dag är koncernen verksam i fler än 70 länder och har över 5 000 anställda. En av företagets viktigaste marknader är Centralamerika, där försäljningsvolymerna är störst i Costa Rica, följt av Panama och El Salvador.

Under 2013 kunde Grupo Calvo, efter att handelsavtalet mellan EU och sex centralamerikanska länder trätt i kraft, använda den kvot som tilldelats de centralamerikanska partnerländerna för att exportera cirka 160 ton tonfisk. Sedan dess har Grupo Calvo haft en kontinuerlig och stadig tillväxt i Centralamerika. Sedan associeringsavtalet undertecknades har Grupo Calvo vid upprepade tillfällen betonat den rättsliga säkerhet och de investeringsmöjligheter som avtalet har medfört i regionen. Detta har gjort det lättare för koncernen att ingå strategiska samarbeten med nationella företag som gör att lokala producenter och små och medelstora företag kan dra nytta av de bästa metoderna. Grupo Calvo har blivit en ledande företrädare för innovativa affärsmodeller i Costa Rica.

2.4. Det övergripande avtalet om ekonomi och handel mellan EU och Kanada – Ceta

De första erfarenheterna

Den preliminära tillämpningen²¹ påbörjades först den 21 september 2017, och det är ännu inte möjligt att dra några slutsatser om dess effekter på handelsflödena, även om vissa fördelar redan kan märkas.

- ✓ Under de första 9 månaderna sedan avtalet började tillämpas (från oktober 2017 till juni 2018) ökade EU:s export av varor till Kanada med 7 %. Den största ökningen skedde inom

²¹ I enlighet med artikel 218.5 får EU efter bemyndigande från rådet börja tillämpa ett handelsavtal eller ett annat internationellt avtal preliminärt, helt eller delvis, under perioden mellan undertecknandet och avtalets ikraftträdande. En preliminär tillämpning av fördrag återspeglar en långvarig internationell fördragspraxis.

jordbrukssektorn, med toppnoteringar för frukt och nötter (29 %) och mousserande vin (11 %).

- ✓ Exporten av maskiner och mekaniska apparater (en femtedel av EU:s export till Kanada) ökade med 8 %. Exporten av läkemedel (10 % av EU:s export till Kanada) ökade med 10 %. En uppgång noterades även för andra av EU:s främsta exportprodukter, till exempel möbler (10 %), parfym/kosmetika (11 %), skor (8 %) och kläder (11 %).
- ✓ Kommissionen övervakar och samlar in information om tilldelningen och överföringen av tullkvoterna för ost.

Åtgärder som vidtagits för att påskynda genomförandet

Arbetet fortskred snabbt när det gällde upprättandet av den omfattande institutionella ram bestående av 13 kommittéer och sex specialiserade dialoger som ska rapportera till Gemensamma Ceta-kommittén. Flera av kommittéerna träffades under första halvan av 2018, däribland de som handlägger geografiska beteckningar, sanitära och fytosanitära åtgärder, tullverksamhet och offentlig upphandling, e-handel samt vin och sprit, såväl som de dialoger som behandlar ”skogsprodukter” och ”marknadstillträde för biotekniska produkter”. Mer information finns [här](#).

Det första mötet inom kommittén för handel och hållbar utveckling ägde rum den 13 september 2018. Den [gemensamma rapporten](#) från mötet kan laddas ner via länken. EU och Kanada undersökte bland annat möjliga gemensamma åtgärder för att genomföra Parisavtalet och olika sätt att göra det lättare för det civila samhällets företrädare att delta. Kommissionen och Kanada diskuterade även den tidiga granskningen av bestämmelserna om handel och hållbar utveckling mot bakgrund av kommissionens åtagande i Cetas [gemensamma tolkningsinstrument](#).

Dessutom tog kommissionen, i samarbete med medlemsstaterna och Kanada, fram en [vägledning om ursprungsregler i Ceta](#) för de berörda parterna som kommer att utvecklas fortlöpande.

Med Ceta tog kommission ytterligare ett steg mot att öka öppenheten genom att offentliggöra aktuella uppgifter om de institutionella organens verksamhet på den särskilt avsedda webbplatsen [CETA – Meetings and documents](#).

Den nya stegvisa vägledningen om Ceta för företag och det särskilda utrymmet för Ceta i [databasen om tillträde till marknaderna](#) visade sig vara mycket framgångsrika, och dessa instrument kan ge inspiration inför framtida avtal.

För att övervaka och ytterligare förbättra genomförandet av Ceta diskuterades läget av [expertgruppen för EU:s handelsavtal](#) den 11 juli 2018.

Polska äpplen: redo att skörda frukterna av Ceta

Det Warszawa-baserade företaget Ewa-Bis levererar både konventionellt odlade och ekologiska livsmedel till fler än 25 länder. Företagets ägare, Marek Marzec, kunde med hjälp av EU-medel som tillhandahölls 2014 skapa ett it-system mellan företag och utveckla en databas över leverantörer och kunder över hela världen. Ewa-Bis har etablerat sig i Toronto i väntan på att företaget ska utvidga sin verksamhet med hjälp av Ceta, i synnerhet nolltullsatsen på export av frukt och grönsaker till Kanada. Ewa-Bis kommer även att dra fördel av det förenklade och snabbare förfarandet för godkännande av export av växter, frukt och grönsaker från EU till Kanada.

Förnäma franska ostar till kanadensiska hushåll

Maison Mons är ett franskt familjeföretag som grundades 1964 och som specialiserar sig på att förädla och sälja unika ostar som tillverkats på traditionellt sätt. Företaget köper in 190 olika ostar från 130 olika gårdar och exporterar dem till över 25 länder, bland annat Kanada. Nu när Ceta har trätt i kraft ser företaget fram emot att utöka sin export eftersom avtalet innebär en fördubbling av den nuvarande tullfria kvoten för EU:s ostexport till Kanada, från 8 000 till 18 500 ton. Maison Mons och dess produkter kommer även att gynnas av att 140 särpräglade europeiska regionala livsmedel och drycker skyddas på den kanadensiska marknaden.

Företagets vd Herve Mon ger följande förklaring: ”Ceta skapar helt nya affärsmöjligheter. Sedan avtalet trädde i kraft har vi tagit emot ett stort antal beställningar av våra ostar från kanadensiska återförsäljare.”. Laure Dubouloz, försäljningschef för Nordamerika, tillägger att ”[a]nda sedan Ceta infördes har vi börjat få förfrågningar om våra ostar från återförsäljare i Kanada. Fördubblingen av de tullfria kvoterna gör att återförsäljarna kan erbjuda ett bredare urval av exklusiva ostsorter. Vi är mycket glada över de nya möjligheterna.”.

Gammal irländsk whiskey erbjuds på lokala marknader i Kanada

Chapel Gate Irish Whiskey Company i County Clare är Irlands enda företag som förädlar whiskey. Grundaren Louise McGuane hämtar whiskey från flera olika destillerier över hela Irland och lagrar den i en särskild byggnad. När lagringsprocessen är klar blandas whiskeyn i unika smakblandningar. Cirka 70 % av det lilla företagets export går till marknader utanför EU, och enligt prognosen kommer intäkterna att tredubblas under nästa år. Ceta och andra handelsavtal gör det lättare för små företag som Chapel Gate att växa och konkurrera framgångsrikt på dessa marknader. Framför allt säkerställer Ceta att de regler som skyddar varumärkena mot kopior tillämpas på ett effektivt sätt. Ceta minskar även byråkratin, särskilt på regional nivå, vilket underlättar exporten.

Företagets vd Louise McGuane konstaterar att ”[a]vtalet underlättar för små företag som mitt som måste exportera för att överleva och växa. Tack vare minskningen av skattebördan kan vi bli mer konkurrenskraftiga på världsmarknaden. Alkohol är en starkt skyddad sektor i de flesta delarna av världen, så för oss är det viktigt att undvika handelshinder för att vi ska kunna komma in på marknader som annars hade varit utom

räckhåll.”.

3. DJUPGÅENDE OCH OMFATTANDE FRIHANDELSAVTAL²²

Lägesrapport

Syftet med EU:s associeringsavtal med Georgien, Moldavien och Ukraina är att fördjupa den politiska associeringen och förbereda en gradvis ekonomisk integrering mellan EU och dess tre östliga partnerländer inom ramen för det östliga partnerskapet som en del av den europeiska grannskapspolitiken.

De djupgående och omfattande frihandelsavtalen består av följande två huvuddelar:

- En ömsesidig öppning av marknaderna för varor med viss asymmetri till fördel för de östliga partnerländerna.
- En långtgående tillnärmning av ländernas lagstiftning till EU:s lagstiftning, främst inom handelsområdet.

Efter mer än två års tillämpning med Ukraina och mer än fyra år med Moldavien och Georgien börjar goda resultat att synas till följd av att handeln har ökat. Tillnärmningen av lagstiftningen fortskrider gradvis. Effekterna när det gäller handelsdynamiken och dess hållbarhet måste studeras på längre sikt.

Utveckling av handeln och utnyttjande av förmånstullar

EU är den största handelspartnern för alla de tre länderna. Under 2017 uppgick EU:s andel av den totala handeln till 56 % i Moldavien, 42 % i Ukraina och 27 % i Georgien. EU har en positiv handelsbalans med alla de tre länderna.

- ✓ Handeln mellan EU och Ukraina har ökat kraftigt. EU:s export till och import från Ukraina växte med 22 % respektive 27 %, till stor del tack vare stabiliseringen av den ekonomiska situationen efter den ekonomiska krisen 2014–2015.
- ✓ Handeln med Moldavien har också ökat. EU:s import ökade med 23 %, vilket var aningen mer än exporten, som steg med 19 % under 2017. Moldaviens ekonomi växer och landets företag förbättrade sina resultat som leverantörer av maskiner, livsmedel samt vissa jordbruks- och textilprodukter.
- ✓ Handeln mellan EU och Georgien ökade med 6 %, medan exporten växte med endast 1,4 %. EU:s import, som huvudsakligen bestod av mineralprodukter som malm, slagg och aska, ökade med 23 %.

²² Det djupgående och omfattande frihandelsavtalet mellan EU och Ukraina började tillämpas preliminärt den 1 januari 2016. De djupgående och omfattande frihandelsavtalen med Georgien och Moldavien började tillämpas preliminärt den 1 september 2014.

Trots en liten minskning jämfört med 2016 låg utnyttjandet av förmånstullar vid import till EU från de tre partnerländerna med djupgående och omfattande frihandelsavtal på en relativt hög nivå, med 77 % för Georgien, 85 % för Moldavien och 87 % för Ukraina. Utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU till Georgien ökade kraftigt från 71 % under 2016 till 77 % under 2017. Uppgifter fanns inte tillgängliga för Ukraina och Moldavien.

Ukraina, Moldavien och Georgien utnyttjade inte till fullo de förmånstullkvoter för jordbruksprodukter som beviljats av EU eftersom de ännu inte uppfyller alla krav för sanitära och fytosanitära åtgärder och står inför vissa problem när det gäller positioneringen av produkterna på marknaden.

Under 2015–2016 ökade EU:s export av tjänster till de tre partnerländerna med 6 %, och importen ökade med 3 %. EU:s export till Ukraina ökade med 9 %, medan importen minskade med 2 %. EU:s import från Georgien låg kvar på en stabil nivå, medan EU:s export minskade med 33 %. EU:s export av tjänster till Moldavien minskade med 16 %, medan importen ökade med 35 %.

Under 2016 ökade EU:s flöde av utländska direktinvesteringar till Moldavien med 183 % (om än från en mycket låg nivå), medan Moldaviens investeringsflöde till EU minskade med 145 %. Investeringsflödena från Georgien låg kvar på en stabil nivå, medan flödena från EU till Georgien minskade jämfört med 2015. EU:s utländska direktinvesteringar i Ukraina låg kvar på en låg nivå 2016.

Framsteg i genomförandet av djupgående och omfattande frihandelsavtal och kvarstående frågor

De högre tullarna på export av metallskrot till EU tillämpades inte av Ukraina, medan det förbud mot export av obearbetat trä som infördes 2015 kvarstod trots EU:s kraftfulla ansträngningar för att få Ukraina att lösa problemen. Kommissionens konstruktiva strategi och Ukrainas brist på framsteg gör att kommissionen nu överväger att hantera denna handelsstörning genom den tvistlösningsmekanism som föreskrivs i det djupgående och omfattande frihandelsavtalet.

Moldavien löste bristerna i skyddet av EU:s geografiska beteckning ”Prosecco” efter en dom av Högsta domstolen. Moldavien måste fortfarande ta itu med problemen med bristande öppenhet i eldistributionen och den pågående diskrimineringen vad gäller lagen om lokala inköp från återförsäljare. Dessa problem diskuteras inom genomförandeorganen och på politisk nivå.

Betydande framsteg när det gäller sanitära och fytosanitära åtgärder har gjorts av Moldavien, som antog och började genomföra en särskild strategi i december 2017, medan Georgien har antagit en rättslig färdplan. Ukraina bör följa efter under 2018. Antalet företag som får tillstånd av EU att exportera jordbruksprodukter till Ukraina har fortsatt att växa.

Ukraina och Moldavien har visat intresse för att påbörja förhandlingar om avtal om bedömning av överensstämmelse och erkännande av industriprodukter.

Alla de tre länderna tog lovande steg mot att förbättra sina system för offentlig upphandling och höll även på att genomföra omfattande reformstrategier. Detta omfattar ett e-upphandlingssystem i Ukraina och Moldavien, vilket borde förbättra effektiviteten och minska korruptionen.

EU-stöd till reformer

EU tillhandahåller ekonomiskt och tekniskt stöd i alla de tre partnerländerna för att stödja de inhemska reformer som ingår i det djupgående och omfattande frihandelsavtalet och för att främja den administrativa kapaciteten hos de institutioner som ska utforma och genomföra dessa reformer. EU:s stöd omfattar en rad olika områden, däribland livsmedelssäkerhet, tekniska föreskrifter och standarder, offentlig upphandling, immateriell rättighet, konkurrens etc. Stödet levereras med hjälp av en hel uppsättning av åtgärder (t.ex. Twinning, [Taix](#) eller EU:s prestationsavtal avseende sektorreformer, som inbegriper budgetstöd mot genomförande av politiska åtgärder).

EU-stöd till små och medelstora företag

Små och medelstora företag i länder som har undertecknat ett associeringsavtal, däribland ett djupgående och omfattande frihandelsavtal med EU, får ytterligare stöd från EU:s finansieringsinstrument för små och medelstora företag i det djupgående och omfattande frihandelsområdet. Detta finansieringsinstrument kommer att få cirka 200 miljoner euro i bidrag från EU:s budget för att frigöra minst 2 miljarder euro i nya investeringar av små och medelstora företag. Dessa medel hjälper företag i Georgien, Moldavien och Ukraina att anpassa sig till nya marknadskrav genom att effektivisera processerna och investera i ny utrustning för att uppfylla EU:s bestämmelser inom områden som kvalitet och säkerhet, energieffektivitet och miljöeffektivitet.

Rumänska programvarulösningar för banker i Moldavien

Det rumänska företaget Allevo har sitt säte i Bukarest och sysselsätter 50 personer. Företaget erbjuder programvarulösningar som hjälper finansinstitut att utföra sin verksamhet, hantera betalningar och uppfylla kraven i europeiska och lokala standarder och föreskrifter. I enlighet med det djupgående och omfattande frihandelsavtalet håller Moldavien på att anta EU-bestämmelser som gör att landets banker kan skaffa sig en bättre ställning på den bredare marknaden för finansiella tjänster. Detta skapar nya affärsmöjligheter för Allevo, som erbjuder skräddarsydda lösningar för bankernas behov. Enligt det djupgående och omfattande frihandelsavtalet behandlas dessutom Allevo och andra EU-företag som är verksamma i Moldavien på samma sätt som moldaviska företag, vilket underlättar deras verksamhet. Tack vare avtalet grundar Moldavien numera huvuddelen av sin finansiella lagstiftning på EU-modellen, vilket medför en förenklad försäljning av EU:s tjänster.

Försäljningen av polsk friluftsutrustning når nya höjder i Ukraina

Det polska företaget Fjord Nansen har sitt säte i byn Chwaszczyno nära Gdynia och specialiserar sig på friluftsutrustning som tält, ryggsäckar, sovsäckar, termosar och utomhuskläder. Enligt företagets ägare, Dariusz Staniszewski, har exportverksamheten blivit allt viktigare för Fjord Nansen. En av de viktigaste marknaderna är Ukraina. Under 2011 exporterade företaget 23 % av sin produktion till Ukraina, vilket då var rekord. Frihandelsområdet mellan EU och Ukraina, som tillämpas sedan januari 2016, hjälper företaget att växa och utnyttja sin fulla potential.

Modföretag i Ukraina använder frihandelsavtalet för att underlätta leveranserna

till ledande europeiska varumärken

Ett av de viktigaste målen med djupgående och omfattande frihandelsavtal är att ge stöd åt företagens utveckling och därmed skapa bättre ekonomisk stabilitet i partnerländerna. Klädesfabriken Uzhgorod utför beställningar från berömda europeiska kunder som Gerry Weber och Marc O'Polo, och har även inlett samarbeten med Hugo Boss och Dolce & Gabbana. Enligt fabriken direktör uppnåddes en viktig milstolpe den 1 januari 2016, då de ukrainska tullmyndigheterna, i enlighet med det djupgående och omfattande frihandelsavtalet, började utfärda ursprungscertifikat för varor, vilket säkerställde att förmånstullar kunde utnyttjas vid importen till EU. Uzhgorod levererar mellan 400 000 och 450 000 klädesplagg till Europa varje år och har 300 anställda.

Arbetstagares rättigheter och miljömässiga rättigheter

Genomförandet av kapitlen om handel och hållbar utveckling har gått framåt. I Moldavien och Georgien har det civila samhällets rådgivande mekanismer varit verksamma under flera år. Nästa steg för Moldavien är att utarbeta en arbetsplan för genomförandet av handel och hållbar utveckling. Georgien antog en arbetsplan för handel och hållbar utveckling 2018. Tillsammans med det civila samhällets organ har man fört konstruktiva dialoger om arbetsnormer, i synnerhet när det gäller yrkesinspektioner som en viktig förutsättning för ett effektivt genomförande, såväl som olika miljö- och klimatrelaterade frågor. I Ukraina har dialogen mellan parterna påbörjats, med fokus på ett hållbart skogsbruk. De arbetsrättsliga bestämmelserna måste fortfarande diskuteras inom underkommittén för handel och hållbar utveckling. Rådgivande organ inom det civila samhället i Ukraina har ännu inte inrättats.

4. FÖRSTA GENERATIONENS FRIHANDELSAVTAL

Inledning

I denna rapport avses med ”den första generationens” frihandelsavtal de avtal som förhandlades fram före 2006 års meddelande *Ett konkurrenskraftigt Europa i världen* samt de stabiliserings- och associeringsavtal som slöts med länder på västra Balkan mellan 2009 och 2016. Av de avtal som tillämpas omfattar rapporten följande²³:

- Frihandelsavtalen med Schweiz och Norge²⁴ från 1970-talet.
- Frihandelsavtalen med EU:s partnerländer i Medelhavsområdet²⁵ som ingår i associeringsavtal som slöts på 1990-talet.
- Frihandelsavtalen med Mexiko och Chile (2000 och 2003).
- Tullunionen med Turkiet (1995),
- Stabiliserings- och associeringsavtalen med fem länder på västra Balkan (som slöts mellan 2001 och 2016).

Den ömsesidiga handeln ökade i samtliga fall under tillämpningen av frihandelsavtalen. Utnyttjandet av förmånstullar vid import till EU från partnerländerna varierade mellan 97 % (import från Algeriet och Egypten) och 69 % (import från Norge), med ett medelvärde på 87 %. De statistiska uppgifter som behövs för att beräkna utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU till partnerländerna fanns inte tillgängliga från alla partnerländer. I de fall där uppgifter fanns tillgängliga varierade utnyttjandet av förmånstullar mellan 86 % (export från EU till Israel) och 44 % (export från EU till Egypten)²⁶. Tjänster omfattas inte av ”den första generationens” frihandelsavtal, utom för Mexiko och Chile.

EU och Mexiko slöt ett principavtal om handelsdelen av ett moderniserat globalt avtal mellan EU och Mexiko i april 2018. Förhandlingar om att uppgradera de befintliga frihandelsavtalen pågår med Chile och Tunisien och har påbörjats med Marocko. Kommissionen har fått klartecken att påbörja förhandlingar med Jordanien och Egypten när dessa länder är redo. Kommissionen föreslog även att förhandlingar skulle påbörjas för att modernisera tullunionen med Turkiet.

5.1 Schweiz

Utveckling av handeln och utnyttjande av förmånstullar

Schweiz är EU:s största handelspartner med ett frihandelsavtal och EU:s tredje största handelspartner totalt sett. EU:s export mellan 2016 och 2017 växte med 6 %, aningen mer än under det föregående årtiondet (5 %), medan EU:s import minskade med 9 %. Den nedåtgående trenden för utnyttjandet av förmånstullar vid import till EU från Schweiz vändes under 2017 då utnyttjandet

²³ Avtalen med Island och Färöarna omfattas inte av denna rapport. Frihandelsavtalet med Sydafrika har ersatts med avtalet om ekonomiskt partnerskap med Södra Afrikas utvecklingsgemenskap (SADC, se avsnitt 6.1).

²⁴ Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet från 1992 med Island, Liechtenstein och Norge ökade den fria rörligheten för varor, tjänster, investeringar och personer i området. Det avtalet tas inte upp i denna rapport.

²⁵ Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Marocko, Palestina och Tunisien.

²⁶ Kommissionen undersöker för närvarande orsakerna till det låga utnyttjandet av förmånstullar när det gäller export från EU till Egypten. Bland de möjliga orsakerna kan nämnas de låga tullavgifterna för de flesta av varuposterna eller de betungande förfaranden som tillämpas av de lokala myndigheterna för att fastställa varornas ursprung.

återgick till 85 %. Utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU till Schweiz har legat på en stabil nivå under de senaste fyra åren och uppgick till 78 % under 2017.

Schweiz är EU:s näst största partner när det gäller tjänster. Värdet av de tjänster som EU-företagen tillhandahåller i Schweiz, och vice versa, växer snabbt. Mellan 2016 och 2017 ökade EU:s export av tjänster med 12 %, medan EU:s import minskade med 26 %. Detta motsvarar mer än en fördubbling av EU:s handelsöverskott, vilket 2017 uppgick till 58 miljarder euro²⁷. Det finns inget övergripande tjänsteavtal mellan EU och Schweiz, utan endast en partiell täckning genom avtalen om land- och lufttransport och avtalet om fri rörlighet för personer, vilket visar potentialen för ytterligare utveckling av handeln.

Förbättring av den institutionella ramen för handel mellan EU och Schweiz

Förbättringen av den institutionella ramen för handelsrelationerna mellan EU och Schweiz, som i dag styrs av 1972 års frihandelsavtal och flera sektorsavtal, diskuteras också i ett bredare sammanhang inom förhandlingarna om ett avtal om en institutionell ram mellan EU och Schweiz.

5.2 Norge

Utveckling av handeln och utnyttjande av förmånstullar

Norge är EU:s tredje största handelspartner med ett frihandelsavtal och EU:s sjunde största partner inom handeln med varor totalt sett. Handeln med varor är mycket dynamisk mellan Norge och EU. Mellan 2016 och 2017 ökade EU:s import från Norge med 22 %. Exporten till Norge växte också, om än i lägre takt (med 4,9 %).

De tullkvoter som beviljats av Norge för viktiga livsmedelsprodukter (nötkött, griskött, ost) har utnyttjats fullt ut eller nästan fullt ut av EU:s exportörer sedan 2012. Norge använde endast fyra tullkvoter som beviljats av EU.

Under 2017 ökade utnyttjandet av förmånstullar vid import till EU från Norge (70 %) för första gången sedan 2013.

Nytt jordbruksavtal

Under 2017 exporterade EU jordbruksprodukter till ett värde av 4,5 miljarder euro till Norge, och denna trend ökar fortfarande. Det jordbruksavtal som undertecknades i december 2017 kommer, när det börjar tillämpas preliminärt, att medföra nya handelsmöjligheter för exportörer i EU och Norge tack vare 36 fullt liberaliserade tullpositioner och tullkvoter som ska öppnas av båda sidor.

5.3 Länder i Medelhavsområdet

Det är viktigt att bevilja tillträde till EU:s marknad för att stödja den europeiska grannskapspolitiken i dess strävan att främja välbefinnande i partnerländerna. I detta sammanhang möjliggör frihandelsavtalen med Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Marocko, Palestina och Tunisien en ömsesidig liberalisering av all handel med industrivaror och, i olika grad, handeln med jordbruksprodukter, bearbetade jordbruksprodukter och fiskeriprodukter. Avtalen har en viss asymmetri till fördel för de flesta av Medelhavsländerna för att främja den ekonomiska utvecklingen i regionen och öka integreringen i EU:s inre marknad.

Utveckling av handeln och utnyttjande av förmånstullar

²⁷ För Schweiz del fanns uppgifter om tjänster för 2017 tillgängliga.

För de flesta av dessa länder är EU den ledande handelspartnern och den huvudsakliga importkällan. EU är även den främsta destinationen för produkter från de fem största ekonomierna i regionen (Algeriet, Egypten, Israel, Marocko och Tunisien). Även om handeln har vuxit på båda sidor har EU:s export till sina partnerländer, bortsett från Tunisien och Israel, vuxit snabbare än importen sedan avtalen trädde i kraft. Om man bara ser till perioden 2016–2017 har dock EU:s export vuxit långsammare än importen i de flesta av fallen (med undantag av Jordanien, Palestina och Tunisien). EU:s export till Algeriet och Egypten minskade under samma period på grund av betydande handelshinder.

De länder som relativt sett har gjort störst framsteg i fråga om diversifiering, t.ex. Marocko, Tunisien och Israel, har mindre och stabilare handelsunderskott med EU. Algeriets handelsunderskott med EU utjämnades nästan helt under 2017 och kommer förmodligen att vända till ett handelsöverskott, så som fallet var under åren före 2015. Detta beror sannolikt på de stigande oljepriserna, men även de handelsbegränsningar som tillämpas av Algeriet och som påverkar EU:s export.

Våra partnerländer i Medelhavsområdet drog nytta av handelsförmåner 2017. Det genomsnittliga utnyttjandet av förmånstullar vid import till EU från de åtta länderna är 87 %. Uppgifter om utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU fanns endast tillgängliga för Israel (86 %), Libanon (58 %) och Egypten (44 %)²⁸. De tullkvoter inom jordbrukssektorn som beviljas av EU är underutnyttjade av de flesta av partnerländerna, bortsett från Israel och Marocko, vilket delvis beror på svårigheterna att uppfylla EU:s sanitära och fytosanitära bestämmelser. Utnyttjandet av kvoter som beviljats EU är inte heller helt tillfredsställande i dagsläget.

När det gäller handeln med tjänster och utländska direktinvesteringar är EU antingen den största partnern eller en av de största partnererna i alla de berörda länderna.

Spanska företag hittar en marknad för nötkött i Mellanöstern

Det spanska familjeföretaget Cecinas Nieto specialiserar sig på exklusiva köttprodukter. Det prisbelönta företaget grundades 1965 och exporterar i dag sina produkter till många länder i världen. Under de senaste åren har fokus legat på Mellanöstern.

Handelsavtalet mellan EU och Libanon hjälper europeiska företag som Cecinas Nieto att exportera sina produkter utan restriktioner. Företagen drar även nytta av ett gradvis avskaffande av tullarna, vilka kommer att försvinna helt 2018. Detta gör att europeiska exportörer av nötkött kan hålla jämna steg med konkurrerande länder som Indien och Brasilien.

Libanon är inte det enda land där Cecinas Nieto har haft en stark tillväxt. Den internationella verksamheten har gjort det möjligt för Cecinas Nieto att upprätthålla sysselsättningen och stimulera den ekonomiska verksamheten i regionen.

En kaffeinkick för den globala handeln: österrikiskt kaffe livar upp marknaderna

²⁸ Se fotnot 26.

i Medelhavsområdet

Staden Wien har varit berömd för sin kafékultur under flera århundraden. Coffeeshop Company öppnade sitt första kafé i Wien 1999 och bygger sin verksamhet på att rosta kaffeböner, utveckla kaffemaskiner och skapa en autentisk atmosfär under ett och samma tak.

När företaget sökt sig till marknader utanför EU har en förståelse för lokala kaffekulturer och lokala traditioner varit en nyckel till företagets framgångar. Företaget har dessutom kunnat dra nytta av EU:s handelsavtal med Marocko 2000 och Egypten 2004. Avtalen gjorde att det blev lättare att bedriva franchiseverksamhet och att produkterna blev billigare. Idag har Coffeeshop Company franchiseavtal med fler än 300 affärspartner som tillsammans sysselsätter 4 500 personer. Bara i Egypten har 36 kaféer öppnats och ytterligare 54 står på tur. Företaget grundades av familjen Schärf och tillhör fortfarande koncernen Schärf Group, som har varit en viktig arbetsgivare i Neusiedl am See sedan 1950-talet, då den grundades.

Det finns planer på att uppgradera vissa av dessa frihandelsavtal till djupgående och omfattande frihandelsavtal som är bättre anpassade till dagens mer komplexa ekonomiska förbindelser mellan EU och dess partnerländer i Medelhavsområdet. Förhandlingarna om att uppgradera frihandelsavtalen pågår med Tunisien och har påbörjats med Marocko. Kommissionen har även fått klartecken att påbörja förhandlingar med Jordanien och Egypten när dessa länder är redo.

Den regionala instabiliteten fortsätter att påverka ekonomin i våra partnerländer i Medelhavsområdet, vilket gör det svårare att locka utländska investerare. Detta gäller framför allt ekonomierna i Jordanien och Libanon, som har påverkats negativt av effekterna av Syrienkrisen. De handelsbefrämjande åtgärder med koppling till lättnader i ursprungsreglerna som antagits som stöd till Jordanien för att skapa investeringar, export och arbetstillfällen, både för jordanska och syriska flyktingar, har lett till blygsamma resultat. EU håller på att undersöka olika sätt att stärka det ekonomiska samarbetet och det handelsrelaterade stödet för att hjälpa Medelhavsländerna att dra större fördel av handelsliberaliseringen med EU.

5.4 Mexiko

Utveckling av handeln och utnyttjande av förmånstullar

Under 2017 ökade den bilaterala handeln med varor med 15 % jämfört med 2016, och uppgick sammanlagt till 61,7 miljarder euro. EU:s handelsöverskott med Mexiko ökade också, även om EU:s import växte snabbare än EU:s export.

Utnyttjandet av förmånstullar vid import till EU från Mexiko var cirka 71 %, en betydande ökning från 58 % under 2016. Utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU till Mexiko²⁹ minskade däremot från 85 % till 75 %³⁰.

²⁹ Period som omfattas: 1 juli 2016–30 juni 2017

³⁰ Alla utom fyra av EU:s medlemsstater uppvisar ett lägre utnyttjande av förmånstullar i samband med sin export till Mexiko under 2017 jämfört med 2016. För Tyskland, som står för nästan en tredjedel av all förmånsberättigad export från EU till Mexiko, minskades utnyttjandet från 82 % under 2016 till 66 % under 2017. Detta beror främst

Handeln med tjänster stod för en blygsam ökning med 2,1 %, och EU:s överskott förändrades inte jämfört med 2015. EU var den näst största investeraren efter USA, med 27 % (6,5 miljarder euro) av de totala utländska direktinvesteringarna.

Spansk chorizo på väg mot Mexiko

Det spanska familjeföretaget Tello grundades för mer än 50 år sedan i Toledo i centrala Spanien, då Eusebio Tello beslutade sig för att starta ett litet företag för att sälja lokalproducerade skinkor, pastejer och andra produkter av griskött. I dag exporterar koncernen Tello Group sina produkter till fler än 40 länder.

Det moderniserade handelsavtalet mellan EU och Mexiko kommer att hjälpa företag som Tello att utöka sin verksamhet och nå ut till de 125 miljoner konsumenterna på den mexikanska marknaden genom avskaffandet av den nuvarande tullen på 20 % på import av europeiskt griskött. Tack vare avtalet kommer det att bli lättare att importera griskött från slakterier i varje EU-land. När exempelvis Mexiko har godkänt export från en anläggning i ett EU-land, t.ex. Spanien, kommer alla liknande anläggningar i det landet automatiskt att godkännas.

Framsteg, kvarstående frågor och prognoser

Efter diskussioner inom ramen för frihandelsavtalen löstes vissa av de svårigheter som EU:s exportörer upplevt i samband med registrering och godkännande av hälsoprodukter och kemiska jordbruksprodukter i Mexiko. Mexiko avskaffade även restriktionerna för utländska direktinvesteringar genom att ta bort kapitaltaken i olika sektorer. Det moderniserade avtalet mellan EU och Mexiko kommer att leda till en avsevärt förbättrad situation när det gäller skyddet av immateriella rättigheter, restriktioner för sanitära och fytosanitära åtgärder samt offentlig upphandling. Det kommer även att innehålla ett kapitel om handel och hållbar utveckling.

5.5 Chile

Utveckling av handeln och utnyttjande av förmånstullar

Även om frihandelsavtalet bidrog till att lindra denna effekt har EU successivt förlorat marknadsandelar i Chile till andra handelspartner, däribland Kina och USA, och är för närvarande Chiles tredje största handelspartner. Under 2017 växte den bilaterala handeln med varor mellan EU och Chile med nästan 7 % jämfört med 2016. EU:s import växte förhållandevis mycket, delvis tack vare att priset på koppar återhämtade sig.

EU:s export översteg med god marginal de tullkvoter för ost som beviljats av Chile, trots att kvoten ökar med 75 ton per år. Chile använder endast en del av sina kvoter.

Utnyttjandet av förmånstullar vid import till EU från Chile har legat på en stabil nivå runt 95–96 % under de senaste tre åren. Utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU till Chile ökade från

på att Tyskland har minskat sitt utnyttjande av förmåner i HS-kapitlen 87 (Motorfordon) och 85 (Elektriska maskiner).

74 % under 2016 till 76 % 2017. EU:s export av tjänster till Chile ökade med 25 % mellan 2010 och 2016, medan importen till EU ökade med 18 %. EU är fortfarande Chiles ledande partner när det gäller utländska direktinvesteringar. Den fortsatta minskningen av EU:s utländska direktinvesteringar beror på minskningen av gruvindustrins relativa betydelse för den chilenska ekonomin. Gruvindustrin stod tidigare för mer än 45 % av de totala utländska direktinvesteringarna i landet.

Italiensk design gör sin närvaro känd i Chile med hjälp av EU:s handelsavtal

Moving är en stoltillverkare som grundades 1980 i den italienska regionen Veneto. Företaget har 45 anställda och genererar så mycket som 85–90 % av sin omsättning genom export. Genom EU:s handelsavtal med Chile, som trädde i kraft 2003, avskaffades alla tullar på möbler, vilket ledde till en ökad efterfrågan på Movings produkter. Exporten av italienska stolar till Chile har mer än fördubblats sedan handelsavtalet mellan EU och Chile trädde i kraft 2003. Ökningen motsvarar 103 % räknat i värde och 121,4 % räknat i kvantitet. Detta bidrog i stor utsträckning till företagets totala ökning av omsättningen. EU:s handelsavtal med Chile gjorde att Moving kunde kompensera för en minskad efterfrågan från andra internationella marknader och behålla en stabil personalstyrka. Dessutom kunde Moving investera 300 000 euro i nya maskiner och kanalisera medel till forskning om framtagningen av produkter för den chilenska marknaden.

Framsteg, kvarstående frågor och prognoser

I mars 2017 öppnade Chile sin marknad för nötkött från EU. Landet håller för närvarande på att utvärdera vilka uppdateringar som behövs av 2002 års avtal om vin och sprit. Chile kommer att behöva ta ytterligare steg för att fullt ut genomföra sina skyldigheter avseende offentlig upphandling. På samma sätt som för Mexiko har EU och Chile beslutat att uppgradera och ersätta det befintliga handelsavtalet med en ny och ambitiös ram för bilateral handel och investering.

5.6 Tullunionen med Turkiet

Utveckling av handeln och utnyttjande av förmånstullar

Turkiet är EU:s näst största frihandelspartner och EU:s femte största partner totalt sett. Under 2017 ökade EU:s export till och import från Turkiet med 8,4 % respektive 4,5 % jämfört med 2016. Under samma period minskade EU:s handelsunderskott inom jordbrukssektorn från 1,4 miljarder euro 2016 till 0,8 miljarder euro 2017. Utnyttjandet av förmånstullar låg kvar på en hög nivå på båda sidor. Vid import till EU från Turkiet låg utnyttjandet av förmånstullar stabilt runt 92 %, medan utnyttjandet vid export från EU till Turkiet minskade en aning från 95 % till 94 %.

Modernisering av tullunionen

Under 2016 antog kommissionen ett förslag om att modernisera tullunionen för att förbättra dess funktion och utöka dess tillämpningsområde så att det avspeglar de senaste handelsavtalen. Förslaget har ännu inte godkänts av rådet. Den 26 juni 2018 konstaterade emellertid rådet (allmänna frågor) att inga ytterligare insatser planerades för att modernisera tullunionen mellan EU och Turkiet.

5.7 Stabiliserings- och associeringsavtal med länder på västra Balkan

Översikt – lägesrapport

De stabiliserings- och associeringsavtal som ingicks mellan 2001 och 2016 med våra partnerländer på västra Balkan, däribland Albanien, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Montenegro, Serbien, Bosnien och Hercegovina samt Kosovo*, syftar till att stödja den ekonomiska utvecklingen och den politiska stabiliseringen i regionen. Stabiliserings- och associeringsavtalen är de rättsliga instrument som används för att anpassa ländernas lagstiftning till EU:s regelverk i syfte att förbereda deras successiva integrering på EU-marknaden. Bortsett från Kosovo (där stabiliserings- och associeringsavtalet trädde i kraft direkt och även omfattar handelsdelen) föregicks ikraftträdandet av avtalen av ikraftträdandet av interimsavtal som också omfattade handelsrelaterade frågor. Dessa interimsavtal har medfört att enskilda frihandelsområden har inrättats mellan EU och varje partnerland på västra Balkan, vilket lett till avskaffandet av tullar och kvantitativa restriktioner för den bilaterala handeln med varor, vilken med ett fåtal undantag rör handel med jordbruks- och fiskeriprodukter. Stabiliserings- och associeringsavtalen omfattar även ytterligare bestämmelser som är relevanta för konkurrensen, skyddet av immateriella rättigheter, tullsamarbetet, åtaganden om tjänster och etablering samt tillnärmningen till EU:s regelverk om offentlig upphandling och standardisering.

Alla partnerländer på västra Balkan är antingen kandidatländer eller möjliga kandidatländer för anslutning till EU. Serbien och Montenegro förhandlar för närvarande om medlemskap.

Sedan 2017 stöder EU partnerländernas ansträngningar för att utveckla ett regionalt ekonomiskt område som bygger på det frihandelsområde som inrättades 2006 genom [det centraleuropeiska frihandelsavtalet](#). Målet med det regionala ekonomiska området på västra Balkan är att utveckla ett område där varor, tjänster och investeringar kan förflyttas och kvalificerade arbetstagare kan röra sig utan hinder.

Utveckling av handeln och utnyttjande av förmånstullar

Handeln med länderna på västra Balkan har mer än fördubblats sedan 2007, och ökningen av handeln har till stor del gynnat länderna i regionen. På 10 år har regionen ökat sin export till EU med 142 %, medan EU:s export till dessa länder har ökat med mer blygsamma 84 %. Under 2017 låg utnyttjandet av förmånstullar vid import till EU från alla länder på västra Balkan kvar på en hög nivå på i genomsnitt 91 %. I de fall där uppgifter fanns tillgängliga var utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU också relativt högt (78 % för Albanien, 89 % för f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, 86 % för Montenegro och 91 % för Serbien).

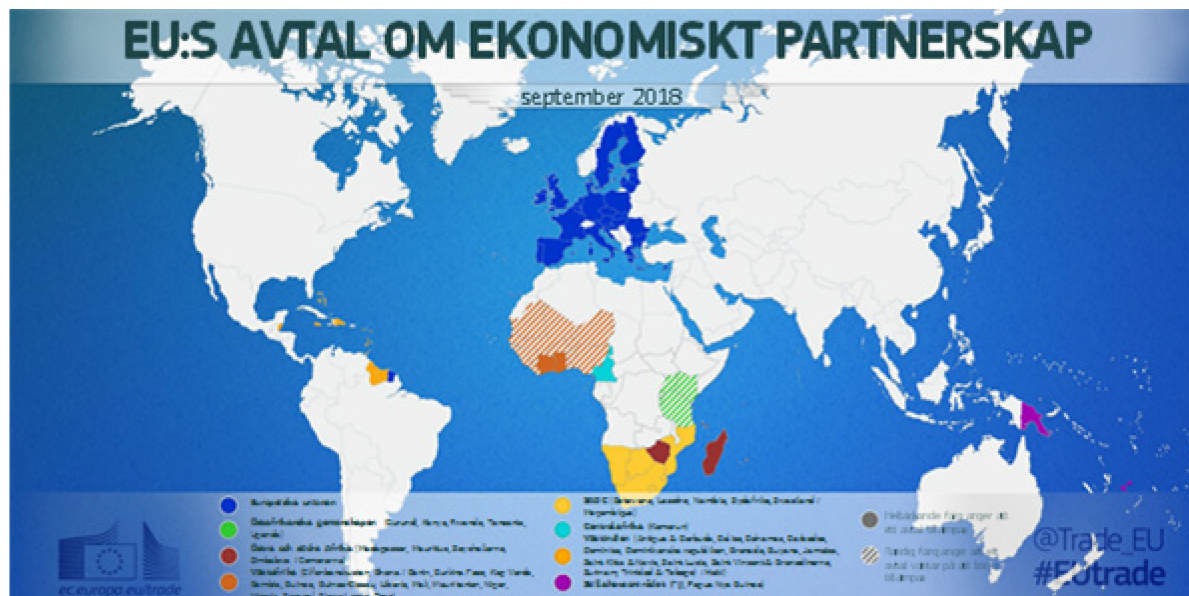
De viktigaste utmaningarna för genomförandet

De utmaningar som är gemensamma för alla partnerländer på västra Balkan omfattar en bristande öppenhet, särskilt när det gäller förfarandet vid offentlig upphandling, en stor informell sektor samt en avsaknad av systematisk, effektiv och öppen brottsbekämpning, däribland kontroller och lösning av handelstvister. En förbättring av företagsklimatet kommer därför att vara avgörande för att företagen fullt ut ska kunna utnyttja möjligheterna inom stabiliserings- och associeringsavtalen.

* Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/1999 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

5. AVTAL OM EKONOMISKT PARTNERSKAP MED AVS-LÄNDERNA

Under 2017 genomfördes totalt sju olika avtal om ekonomiskt partnerskap med 29 av AVS-länderna. Det rör sig om 14 länder i Västindien, 13 länder i Afrika och två länder i Stillahavsområdet.

Enligt avtalen om ekonomiskt partnerskap beviljar EU tullfritt och kvotfritt tillträde för alla varor redan från den första dagen för att gynna AVS-länderna, medan de sistnämnda förbinder sig att liberalisera cirka 80 % av handeln under en period på 15–20 år. Ursprungsregler och särskilda skyddsåtgärder utformas för att ge stöd åt den ekonomiska utvecklingen, diversifieringen av exporten och den regionala integrationen i partnerländerna. Partnerländernas export inom avtalen om ekonomiskt partnerskap är ännu inte tillräckligt diversifierad, och fluktuationer i råvarupriserna har en stor inverkan på värdet av handelsflödena från år till år.

EU:s stöd till genomförandet av avtalen om ekonomiskt partnerskap syftar till att utveckla den privata sektorn och skapa nya arbetstillfällen samt att öka handeln och locka investeringar i specifika sektorer, däribland inom jordbruket. Handelsrelaterat utvecklingsstöd tillhandahålls i samband med alla avtal om ekonomiskt partnerskap, och medel tilldelas inom ramen för Europeiska utvecklingsfonden. Detta stöd kompletteras av EU:s medlemsstater, som också tillhandahåller medel, främst inom [strategin Aid for Trade](#)³¹ och genom program mellan olika AVS-länder. I framtiden kommer en smart kombination av Aid for Trade, stöd till genomförandet av avtalen om ekonomiskt partnerskap och [den europeiska externa investeringsplanen](#)³² att göra det möjligt för partnerländerna att i ännu större utsträckning ta till vara på avtalens möjligheter.

Att bygga upp handelskapaciteten – exempel på EU:s genomförandestöd inom avtalen

³¹ EU:s strategi Aid for Trade bygger på rådets slutsatser av den 12 december 2005 (dok. 15791/05), av den 16 oktober 2006 (dok. 14018/06) och av den 15 maj 2007 (dok. 9555/07).

³² Se kommissionens meddelande till Europaparlamentet, rådet, Europeiska centralbanken, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och Europeiska investeringsbanken av den 14 september 2016, COM(2016) 581 final.

om ekonomiskt partnerskap

Stödet till genomförandet av avtalen om ekonomiskt partnerskap syftar till att främja kapaciteten inom handelspolitiken, förbättra företagsklimatet och stärka kapaciteten på utbudssidan inom den privata sektorn i partnerländerna. Till exempel genomför Mauritius, i regionen östra och södra Afrika, ett projekt för att förbättra den rättsliga ramen för förenklad företagsverksamhet och investeringar med stöd från EU. En plattform för e-licensiering har utvecklats som en enda ingång för verksamhetstillstånd, vilket har lett till ett kortare och snabbare ansökningsförfarande. I regionen SADC har de nationella myndigheterna fått stöd inom tullområdet, hanteringen av sanitära och fytosanitära åtgärder samt förenklingen av handelsprocedurerna, vilket främjar både den regionala handeln och exporten till EU.

I juli 2017 beviljade EU ett bidrag på ytterligare 5 miljoner euro till ett handelsprogram som bygger på nav- och ekermodellen. Enligt detta program ska handelsrådgivare – modellens ”ekrar” – stärka och förbättra kapaciteten inom regeringarnas ministerier, medan regionala handelsrådgivare – modellens ”nav” – ska ge stöd åt de större regionala organisationerna. Målet är att utöka kapaciteten hos de viktigaste aktörerna inom de offentliga och privata sektorerna i AVS-länderna så att de kan bidra till utformningen, förhandlingen och genomförandet av handelsregler och handelsavtal, däribland avtal om ekonomiskt partnerskap.

En betydande del av utvecklingssamarbetet (inom ramen för alla EU:s tillgängliga stödinstrument, däribland blandning av stöd) handlar om att ge stöd till avtalsrelaterade politiska områden i respektive partnerland och region, däribland utveckling av små eller medelstora företag, industrialisering, yrkesutbildning, jordbruksutveckling och förbindelsemöjligheter (infrastruktur till transport och energi).

5.1. Avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan EU och Södra Afrikas utvecklingsgemenskap

Under det första hela genomförandeåret för avtalet om ekonomiskt partnerskap använde Södra Afrika och EU i stor utsträckning de nyligen liberaliserade tullposterna. Botswana, Lesotho, Namibia och Swaziland ökade sin export av läskedryckskoncentrat, tropiska frukter och nötter till EU. För vissa afrikanska länder med avtal om ekonomiskt partnerskap – särskilt Moçambique, Swaziland och Zimbabwe (som genomför avtalet för östra och södra Afrika) – minskade exporten av socker till EU på grund av ökad global konkurrens från andra producenter, liksom avslutandet av EU:s sockerkvotsordning. Det första forumet för det civila samhället anordnades i Sydafrika i oktober 2017. Inom forumet diskuterades vilken roll avtalen om ekonomiskt partnerskap har när det gäller hållbar utveckling, däribland de miljö- och arbetsrelaterade aspekterna.

Under 2017 fortsatte EU att ta upp handelsstörningarna inom fjäderfä- och textilsektorerna med länderna inom avtalet mellan EU och SADC, i synnerhet Sydafrika.

5.2. Interimsavtalet om ekonomiskt partnerskap mellan EU och östra och södra Afrika

De fyra partnerländerna inom interimsavtalet om ekonomiskt partnerskap med östra och södra Afrika ökade sin export till EU med 15,3 % under 2017. Parterna i avtalet föreslog att avtalet

skulle fördjupas mot ett fullständigt avtal om ekonomiskt partnerskap och att det även skulle omfatta andra områden än handel med varor.

Ätbara blomsterdekorationer från Mauritius pryder borden i EU

Under 2017 hamnade nästan hälften av Mauritius export på EU-marknaden. Ett av de företag som dragit nytta av avtalet om ekonomiskt partnerskap är Creasim Ltd, ett mauritiskt företag som tillverkar ätbara tårtdekorationer av rån i form av blommor, frukter och blad för konditorivaror och bageriprodukter. Mer än 180 ton tårtdekorationer exporteras till EU:s marknader varje år, vilket motsvarar 60 % av företagets omsättning. Creasim har 230 medarbetare, varav 30 % har anställts sedan avtalet trädde i kraft. Rån blir alltmer populärt i EU på grund av dess låga framställningskostnader och låga kaloriinnehåll. Registrerade mönster och modeller tillverkas för hand och genomgår en noggrann kvalitetskontroll för att uppfylla EU:s standarder.

5.3. Avtalet om ekonomiskt partnerskap med Cariforum

Exporten från Västindien till EU ökade med 12 % under 2017 trots minskad export av bananer, kakao och ris på grund av cykloner. Länderna i Västindien har ännu inte sett några större fördelar till följd av liberaliseringen av handeln med tjänster. Flera olika faktorer spelar in i detta sammanhang, däribland brister i genomförandet för vissa partner samt bristande leveranskapacitet. Även EU-medlemsstaternas viseringsordningar och en avsaknad av uppgifter om tjänster är bidragande orsaker. För att ta itu med dessa problem enades avtalsparterna om att inrätta en särskild kommitté för handeln med tjänster. Företrädare för det civila samhället (den rådgivande kommittén för avtalet) träffades för tredje gången 2017. Det civila samhällets företrädare uppmanade till ett skyndsamt antagande av en övervakningsmekanism och betonade behovet av att respektera sociala aspekter och grundläggande arbetsnormer vid genomförandet av avtalet.

5.4. Avtalet om ekonomiskt partnerskap med länder i Stillaohavsområdet och avtalen om ekonomiskt partnerskap med Ghana, Elfenbenskusten och Kamerun

I Stillaohavsområdet fortsätter Papua Nya Guinea att stärka sin export av beredda och konserverade fiskeriprodukter (främst konserverad tonfisk). Exporten ökade med 48,7 % under 2017. Västra och centrala Afrika, Ghana, Elfenbenskusten och Kamerun fortsatte att öka sin export av bearbetade kakaoprodukter inom sina respektive avtal.

Fler bananer från Elfenbenskusten

EU:s import av bananer från Elfenbenskusten ökade med 80 % under det senaste årtiondet (2007–2017), samtidigt som den totala importen av bananer till EU ökade med endast 50 %. Exporten ökade till 316 000 ton under 2017 (vilket motsvarade ett värde på 235 miljoner euro 2017). Den uppåtgående trenden påverkades positivt av det långsiktiga tull- och kvotfria tillträde till EU-marknaden som säkerställts genom avtalet. Produktionen av bananer för export svarar för cirka 10 % av jordbrukssektorns bidrag till Elfenbenskustens BNP. Bananproduktionen är arbetskrävande och har en sysselsättningsgrad som är högre än i landets övriga jordbrukssektorer. Sektorn sysselsätter cirka 10 000 personer direkt och ytterligare 3 300 personer i stödjande verksamhet. Om man räknar med arbetstagarnas

familjer är 60 000 personer beroende av banansektorn för sin försörjning.

Bearbetad kakao från Ghana skapar mervärde lokalt

En av nycklarna till Ghanas framgångar har varit landets förmåga att öka sin export av bearbetade kakaoprodukter till EU tack vare det tull- och kvotfria tillträdet till marknaden enligt avtalet. Under de senaste 10 åren har Ghana ökat sin export av kakaosmör, kakaomassa och kakaopulver till EU med 237 %. Som jämförelse har Nigerias export av bearbetade kakaoprodukter till EU stagnerat till följd av att landet hållit sig kvar inom det allmänna preferenssystemet.

Genom att utöka exporten av obearbetade kakaoböner till att även omfatta lokalt bearbetade kakaoprodukter har Ghana blivit mer motståndskraftigt mot de fluktuerande råvarupriserna på världsmarknaden. Det låga priset på kakaoböner 2017 ledde till att värdet av exporten av kakaoböner från Ghana till EU sjönk med 400 miljoner euro. Samtidigt fortsatte exporten av bearbetade kakaoprodukter att visa en uppåtgående trend.

6. HANDEL OCH HÅLLBAR UTVECKLING: EN UPPDATERING OM DEN SENASTE UTVECKLINGEN

Alla frihandelsavtal i ”den nya generationen” och alla djupgående och omfattande frihandelsavtal som EU har ingått sedan 2010 innehåller ett kapitel om handel och hållbar utveckling med rättsligt bindande åtaganden. Verkställandet av dessa åtaganden övervakas av kommittéer som sammanträder en gång per år.

Under 2017 uppstod en djupgående politisk debatt mellan EU-institutionerna, EU:s medlemsstater och det civila samhället om hur genomförandet av kapitlen om handel och hållbar utveckling kan effektiviseras och hur verkställigheten kan förbättras utan att det påverkar grundläggande internationella åtaganden, däribland Parisavtalet om klimatförändringar. Mot bakgrund av detta offentliggjorde kommissionens avdelningar den 26 februari 2018 ett [icke-officiellt dokument](#) med en omarbetad strategi som byggde på en handlingsplan med 15 konkreta åtgärder. Dessa åtgärder har sammanställts under följande fyra allmänna rubriker som avspeglar det samförstånd som uppnåddes under debatten när det gäller vilka områden som behöver förbättras:

- 1) Arbeta tillsammans (med EU:s medlemsstater, Europaparlamentet och internationella organisationer).
- 2) Skapa möjligheter för det civila samhället, inbegripet arbetsmarknadens parter, att delta i genomförandet.
- 3) Förverkliga målen (bland annat genom att fastställa partnerspecifika prioriteringar, säkerställa en mer målinriktad tillämpning och förbättra den tematiska täckningen när det gäller bestämmelser om arbetsnormer och klimatförändringar såväl som att öka de tillgängliga resurserna enligt [strategin Aid for Trade](#)).
- 4) Säkerställa förbättrad kommunikation och insyn.

Fokus ligger nu på det fullständiga genomförandet av de 15 punkterna i handlingsplanen, med beaktande av att en översyn planeras efter fem år.

I samband med genomförandet av kapitlen om handel och hållbar utveckling säkerställer kommissionen ett nära samarbete med EU:s medlemsstater genom en särskild expertgrupp om handel och hållbar utveckling som sammanträder fyra gånger per år. Inhemsk rådgivargrupper för det civila samhället har inrättats inom ramen för handelsavtalet och sammanträder regelbundet med stöd av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

EU fortsätter att uppmana sina partnerländer att inrätta mekanismer för balanserade och öppna dialoger om handel och hållbar utveckling och ökar sina ekonomiska resurser för att uppmuntra berörda parter att delta. Inrättandet av en inhemsk rådgivargrupp i Colombia kan ses som en viktig utveckling i detta avseende.

Genomförandet av väsentliga åtaganden inom handel och hållbar utveckling fortskrider i olika takt, vilket avspeglar karaktären hos de utmaningar som varje partnerland står inför. Under alla omständigheter börjar EU:s starkare engagemang att ge resultat. Det har till exempel kommit uppmuntrande signaler från Sydkorea, där myndigheterna har informerat EU om en tidsram för trepartsdiskussionerna om översynen av arbetsrätten och andra lagar för att bana väg för Sydkoreas ratificering av fyra kvarvarande grundläggande ILO-konventioner (se [Summary of Discussions at the 6th TSD Committee](#)). Kommissionens avdelningar övervakar denna process noggrant och kommer att vidta ytterligare åtgärder vid behov. I Centralamerika har EU samarbetat med nationella regeringar och inhemska rådgivargrupper för att driva fram åtaganden inom handel och hållbar

utveckling under svåra förhållanden, i samarbete med ILO och andra internationella organ. När det gäller Peru ökar EU sina ansträngningar för att säkerställa att genomförandet påskyndas. Den skrivelse som en grupp av civilsamhällesorganisationer lämnade in till kommissionen visade att de peruanska myndigheterna behöver inleda ett formellt samarbete med det inhemska civila samhället i frågor som rör handel och hållbar utveckling.

Verksamheter som är relevanta för handel och hållbar utveckling gäller inte bara ”den nya generationens” frihandelsavtal och de djupgående och omfattande frihandelsavtalen, utan rör även andra typer av handelsavtal, däribland avtalen om ekonomiskt partnerskap (se t.ex. mötet i det första forumet för det civila samhället inom SADC, som beskrivs i avsnitt 6.1).

Flera EU-finansierade program och projekt bidrar också till genomförandet av mål för handel och hållbar utveckling i länder inom och utanför EU:s handelsavtal³³.

Dessutom syftar [den europeiska externa investeringsplanen](#) och förordning (EU) 2017/1601 av den 26 september 2017³⁴ till att stödja åtgärder som bidrar till målen för handel och hållbar utveckling.

³³ Se t.ex. Switch Africa Green Programme, som hjälper länder i Afrika att uppnå en hållbar utveckling genom en övergång till en grön ekonomi för alla: <https://www.switchafricagreen.org/index.php?lang=en>

³⁴ Se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1601 av den 26 september 2017 om inrättande av Europeiska fonden för hållbar utveckling (EFHU), EFHU-garantin och EFHU-garantifonden.

7. I FOKUS: HANDEL MED JORDBRUKS- OCH LIVSMEDELSPRODUKTER INOM FRIHANDELSAVTALEN

Hur EU:s frihandelsavtal bidrar till handeln med jordbruks- och livsmedelsprodukter: läget år 2017

Handeln med jordbruks- och livsmedelsprodukter inom EU:s frihandelsavtal är växande och bidrar i hög grad till framgångarna för EU:s export inom detta område. Under 2017 utgjorde EU:s handel med jordbruks- och livsmedelsprodukter med partnerländerna inom frihandelsavtalen en tredjedel av EU:s totala export av jordbruks- och livsmedelsprodukter och mer än 40 % av importen. Handeln inom "den första generationens" frihandelsavtal (i synnerhet med Schweiz, Norge och Algeriet) bidrog väsentligt till EU:s överskott på 20 miljarder euro för den totala handeln med jordbruks- och livsmedelsprodukter 2017. Inom "den nya generationens" frihandelsavtal med Sydkorea, EU:s femte största exportland för jordbruks- och livsmedelsprodukter inom frihandelsavtalen, har EU:s export ökat med 113 % under de senaste åtta åren. Mellan 2016 och 2017 ökade EU:s export till Sydkorea med 10 %, från 2,6 till 2,9 miljarder euro. Avtalet med Kanada (Ceta) förväntas ge betydande fördelar efterhand som genomförandet fortskrider. Ceta syftar till att gradvis avskaffa tullavgifterna på 91 % av alla tullpositioner inom jordbrukssektorn.

EU:s export inom ramen för frihandelsavtalen är ganska jämnt fördelad mellan jordbruksprodukter och bearbetade livsmedel och drycker. Under 2017 var Schweiz, Norge, Turkiet, Kanada, Sydkorea och Algeriet de främsta exportdestinationerna. Tillsammans stod dessa länder för 55 % av exporten av jordbruks- och livsmedelsprodukter till länder inom frihandelsavtalen och 19 % av EU:s totala export inom sektorn. Ukraina är numera EU:s främsta frihandelspartner för import av jordbruksprodukter (huvudsakligen spannmål, vegetabiliska oljor och oljeväxter). Under 2017 ökade importen från Ukraina med en tredjedel. Ukraina, Schweiz, Turkiet, Elfenbenskusten, Sydafrika, Colombia och Chile stod för 51 % av all import av jordbruks- och livsmedelsprodukter inom frihandelsavtalen och 22 % av EU:s totala import av jordbruks- och livsmedelsprodukter 2017. Huvuddelen av EU:s import består av jordbruksprodukter såsom tropiska frukter, kakao, grönsaker och kaffe (72 %). Bearbetade livsmedel och drycker står för 22 %.

Frihandelsavtalen öppnar upp marknader för jordbruksprodukter, livsmedel och drycker och skapar därmed mervärde och sysselsättning inom sektorerna för jordbruksproduktion och livsmedelsbearbetning, vilket framgår av [en undersökning av frihandelsavtalens konsekvenser för jordbrukssektorn](#) som Copenhagen Economics utförde på uppdrag av kommissionen 2016. Under 2017 gjorde kommissionen återigen insatser för att främja handeln inom jordbruksområdet, däribland genom ett besök på hög nivå i Kanada och genom marknadsföring av EU:s livsmedelsprodukter och drycker vid stora internationella mässor (bl.a. i Toronto och Abu Dhabi). Vid sidan av de över 100 enskilda marknadsföringsprogram som redan pågår under 2017 valde kommissionen ut ytterligare 33 förslag för att marknadsföra EU:s jordbruks- och livsmedelsprodukter i tredjeländer. Dessa förslag kommer att genomföras mellan 2018 och 2020. Bland dessa kampanjer, som delfinansieras av EU, kan nämnas marknadsföring av äpplen med geografisk beteckning i Egypten och främjande av exporten av skinka och ost från EU till Mexiko.

EU:s exportörer kan dra nytta av fler än 600 förmånstullkvoter som beviljats av våra frihandelspartner. Utnyttjandet av tullkvoterna varierar av olika skäl mellan olika länder och produkter, och kommissionen arbetar för att förbättra utnyttjandet. Under 2017 lyckades kommissionen förbättra villkoren för marknadstillträde i samband med EU:s export av nötkött till Turkiet.

Frihandelsavtalens bestämmelser om sanitära och fytosanitära aspekter används för att undanröja handelshinder i samband med sanitära och fytosanitära åtgärder i partnerländerna. Under 2017 lyckades kommissionen till exempel åstadkomma ett utökat marknadstillträde för griskött i Mexiko och mejeriprodukter i Peru för flera av EU:s medlemsstater. Ukraina avskaffade sitt tillfälliga förbud som införts för att motverka aviär influensa hos fjäderfä, och Japan hävde det importförbud mot nötkött som orsakats av BSE (bovin spongiform encefalopati) för ytterligare två medlemsstater. Frihandelsavtalen innehåller även bestämmelser för att främja en hög skyddsnivå för växter och djurs hälsa tillsammans med EU:s handelspartner, däribland länderna i det östliga partnerskapet och på västra Balkan. En av de senaste framgångarna var antagandet av sanitära och fytosanitära strategier för Moldavien och Georgien av de relevanta underkommittéerna för de djupgående och omfattande frihandelsavtalen. Ukraina håller också på att slutföra diskussionerna med kommissionen i denna fråga.

Frihandelsavtalen bidrar till skyddet av EU:s flaggskeppsprodukter som "AcetoBalsamico di Modena", "Feta", "Reblochon", "Prosciutto di Parma" och "Queso Manchego", såväl som viner och spritdrycker med skyddad geografisk beteckning³⁵. EU:s senaste frihandelsavtal medför en hög skyddsnivå och ett stort utrymme för skydd av produkter med geografisk beteckning i länder där det i de flesta fall inte tidigare funnits något skydd. Ecuador kommer till exempel att skydda 116 av EU:s produkter med geografisk beteckning. Sedan september 2017 är 143 av EU:s jordbruksprodukter med geografisk beteckning skyddade inom Ceta, utöver de viner och spritdrycker som varit skyddade i Kanada sedan 2003. Skyddet av "Prosecco" i Moldavien har slutligen säkerställts efter långvariga domstolsförhandlingar.

Genom frihandelsavtalen säkerställs skyddet för EU:s producenter av känsliga produkter, såsom nötkött, fjäderfä och socker. Dessa produkter är helt eller delvis undantagna från förmånshandel. De produkter som endast delvis är undantagna omfattas av cirka 360 av EU:s tullkvoter. För känsliga frukter och grönsaker tillämpas ett system med ingångspriser under den viktigaste skördesäsongen i EU.

Frihandelsavtalen syftar även till att ge stöd åt den lokala jordbrukssektorn i utvecklingsländer, såsom AVS-länderna och vissa partnerländer i Central- och Latinamerika. EU:s avtal om ekonomiskt partnerskap är inriktade på utvecklingsmål och har gett resultat när det gäller stödet till kapaciteten i jordbrukssektorn i många av AVS-länderna. Mellan 2007 och 2017 ökade importen av jordbruks- och livsmedelsprodukter från länder med avtal om ekonomiskt partnerskap med 71 % räknat i värde. Det mesta av ökningen utgjordes av jordbruksvaror såsom tropiska frukter, kakao och kaffe, som inte odlas i EU. Medan EU:s export till Centralamerika samt Colombia, Ecuador och Peru har ökat, har de sistnämnda länderna skapat ett överskott i handeln med jordbruks- och livsmedelsprodukter baserat på EU:s import av bananer och andra färska tropiska frukter.

Kommissionen samarbetar med sina frihandelspartner inom ett brett spektrum av viktiga frågor som rör handeln med jordbruksprodukter. Detta gäller alltifrån EU:s tekniska stöd inom jordbrukssektorn och landsbygdsutveckling till förbättringen av kontrollsystemen för livsmedelssäkerhet.

³⁵ En geografisk beteckning är en märkning som används för att identifiera en produkts ursprung inom ett land, en region eller en plats där produktens kvalitet, anseende eller övriga egenskaper är kopplade till dess geografiska ursprung.

Genomförande av frihandelsavtal inom jordbruks- och livsmedelssektorn: nuvarande och framtida aktiviteter

Kommissionen arbetar på flera olika fronter för att säkerställa att frihandelsavtalen skapar fördelar för jordbrukssektorn, däribland inom följande områden:

- ✓ En lösning av de kvarstående frågor som rör marknadstillträde, t.ex. exporten av nötkött från EU till Sydkorea och erkännandet av EU:s regionalisering, särskilt för EU:s export av fjäderfä och griskött till Sydkorea, Japan och Sydafrika.
- ✓ Ett effektivt genomförande av Ceta (t.ex. övervakning av spridningen och insamling av information om tilldelningen och överföringen av tullkvoterna för ost) och förberedelse av avtalet om ekonomiskt partnerskap med Japan (som när det har genomförts fullt ut kommer att liberalisera 87 % av den nuvarande exporten av jordbruks- och livsmedelsprodukter).
- ✓ Övervakning och förbättring av utnyttjandet av tullkvoter.
- ✓ Verkställande av skyddet för produkter med geografisk beteckning (t.ex. Ceta, Chile samt Colombia, Ecuador och Peru) och påskyndande av processen för att utöka förteckningen över skyddade geografiska beteckningar inom frihandelsavtalet (Sydkorea).
- ✓ Övervakning av stabiliseringsmekanismen för bananer från Colombia, Ecuador, Peru och Centralamerika.
- ✓ Förbättring av samarbetet med partnerländerna inom frihandelsavtalen (däribland Kanada och Japan) i viktiga frågor av gemensamt intresse, till exempel djurskydd och antimikrobiell resistens.
- ✓ Mobilisering av användningen av EU-medel för att ge tekniskt stöd, däribland till länderna i det östliga partnerskapet (för att ytterligare anpassa EU:s regelverk i Georgien, Moldavien och Ukraina), länderna på västra Balkan och AVS-länderna.

8. UPPDATERING AV PÅGÅENDE OCH FRAMTIDA AKTIVITETER

Kommissionen har deltagit i en öppen diskussion med Europaparlamentet kring genomförandet av frihandelsavtal, däribland om [Europaparlamentets resolution om årsrapporten om genomförandet av den gemensamma handelspolitiken](#). Kommissionen kommer att fortsätta att rapportera årligen om genomförandet av EU:s frihandelsavtal till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén.

Kommissionen deltar i flera olika verksamheter för att hjälpa personer och företag att få ut så mycket som möjligt av frihandelsavtalen. Detta görs genom att bygga vidare på befintliga verktyg och metoder såväl som att ta fram nya.

- ✓ För att underlätta användningen av frihandelsavtalen för små och medelstora företag håller kommissionen på att utveckla en nätportal för EU:s import och export för att därigenom integrera informationen i sin databas om tillträde till marknaderna och EU:s helpdesk för handel. Portalen kommer bland annat att innehålla produktspecifik information och vägledning om tullklarering och kompletteras med ett varningssystem som kan anpassas för enskilda användare. Uppdaterad information om förmånstullar finns även i [EU:s Taric-databas](#), och detaljerad information om regler om förmånsursprung och tillhörande förfaranden finns på kommissionens webbplatser om tullföreskrifter.
- ✓ Kommissionen försöker samla in tillförlitliga uppgifter från partnerländerna för att kunna fastställa utnyttjandet av förmånstullar vid export från EU genom att lyfta frågan med sina partner och ge stöd vid behov. Från och med Ceta kommer alla nya avtal att innehålla en bindande bestämmelse om regelbundet datautbyte. Kommissionen försöker även samla in kompletterande information som kan erhållas från andra proxyvariabler, till exempel graden av tullbesparingar, som används för att mäta i vilken utsträckning tullbesparingar uppnås i förhållande till de möjliga totala tullbesparingarna³⁶.
- ✓ Den nya expertgruppen för EU:s handelsavtal ger råd till kommissionen när det gäller genomförandet av frihandelsavtal. Det civila samhällets företrädare lämnar synpunkter bland annat genom de regelbundna mötena inom dialogen i det civila samhället.
- ✓ Kommissionen utökade nyligen sitt samarbete med EU:s medlemsstater i övergripande frågor rörande frihandelsavtalens genomförande genom ett särskilt nätverk för samordning av frihandelsavtal.
- ✓ För att diskutera genomförandet av kapitlen om handel och hållbar utveckling, i synnerhet de praktiska aspekterna av de 15 punkterna i handlingsplanen, anordnas numera möten i en särskild grupp av experter från medlemsstaterna fyra gånger per år. Kommissionens behöriga avdelningar ska dessutom genomföra enkäter under 2018 och 2019 om tillämpningen av de

³⁶ Denna indikator kan vara till hjälp för att identifiera sektorer där det underliggande värdet av exporten och de möjliga tullbesparingarna är högt och där det är viktigt att förbättra resultatet (se även 2018 års undersökning av Nilsson och Preillon, som finns tillgänglig på adressen http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/june/tradoc_156931.pdf).

grundläggande arbetsnormerna och om arbetsförhållandena i de 29 länder som omfattas av åtagandena inom den särskilda stimulansordningen för hållbar utveckling och gott styre samt frihandelsavtalen.

- ✓ För att öka öppenheten i genomförandet kommer kommissionen, från och med Ceta, att offentliggöra information om dialogerna om frihandelsavtal och kommittéernas möten på sin webbplats [Transparency in Action](#). Kommissionen kommer att sträva efter att öka öppenheten för befintliga frihandelsavtal i samarbete med sina partner.
- ✓ För att säkerställa att frihandelsavtalen börjar tillämpas så fort som möjligt tillhandahåller kommissionen omfattande information på sin webbplats under perioden fram till ikraftträdandet. Förutom de preliminära texterna till frihandelsavtalen kommer kommissionen, från och med Ceta, att offentliggöra faktablad, stegvisa anvisningar för företag, berättelser om exportföretag och informationsgrafik. För att vara bättre förberedd inför genomförandet av nya frihandelsavtal har kommissionen i tillämpliga fall investerat i undersökningar av den inhemska rättsliga ramen i flera av partnerländerna.
- ✓ Kommissionen försöker även främja genomförandet av frihandelsavtal genom sitt evenemang "Market Access Day" med EU:s medlemsstater, där man använder sig av erfarenheterna från partnerskapet för marknadstillträde. Nätverket [Enterprise Europe Network](#) och medlemsstaternas handelsfrämjande organ, både i Europa och i andra delar av världen, tillsammans med företags- och handelsorganisationer såsom det världsomspännande nätverket för europeiska näringslivsorganisationer, informerar om och främjar de särskilda möjligheter som erbjuds genom frihandelsavtalen.
- ✓ Grupper för marknadstillträde inom EU:s delegationer i tredjeländer försöker använda EU-medel för att stödja genomförandet av frihandelsavtal, däribland partnerskapsinstrumentet eller andra relevanta instrument. EU:s [strategi Aid for Trade](#) och [EU:s externa investeringsplan](#) hjälper små företag i utvecklingsländerna att ta till vara på möjligheterna i frihandelsavtalen. Det övergripande initiativet om europeisk ekonomisk diplomati, som inleddes 2017, säkerställer att olika delar av EU:s politik förstärker varandra för att stödja viktiga ekonomiska prioriteringar, varav en av dessa är genomförandet av frihandelsavtal.
- ✓ Kommissionen kommer att offentliggöra sin halvtidsöversyn av frihandelsavtalet med Sydkorea 2018, och kommer inom kort att påbörja en halvtidsöversyn av avtalet med Colombia och Peru. En [efterhandsutvärdering](#) av EU:s frihandelsavtal med sex länder i Medelhavsområdet pågår för närvarande och förväntas vara slutförd i slutet av 2019.

9. RÄTTSLIGA VERKSTÄLLIGHETSÅTGÄRDER

I EU:s frihandelsavtal föreskrivs en kraftfull tillämpning av de väsentliga åtaganden som ingår i varje avtal för att säkerställa en effektiv och skyndsam lösning av de tvister som kan uppstå i detta avseende. Frihandelsavtalens tvistlösningsmekanism användes inte 2017, men kommissionen fortsätter att noggrant och omsorgsfullt övervaka genomförandet av frihandelsavtalen. Detta gör att kommissionen kan bedöma lämpligheten av att använda rättsliga verkställighetsåtgärder från fall till fall.

BILAGA 1 – UTNYTTJANDE AV FÖRMÅNSTULLAR VID IMPORT TILL EU

Exportland	2015	2016	2017
”Nya generationens” frihandelsavtal			
Colombia	97 %	97 %	97 %
Costa Rica	96%	97 %	96%
Ecuador	89%	88%	97 %
El Salvador	82%	74%	90%
Guatemala	95%	95%	93%
Honduras	91%	92%	92%
Nicaragua	94%	94%	93%
Panama	70%	61%	82%
Peru	98%	97 %	96%
Sydkorea	85%	87%	88%
Djupgående och omfattande frihandelsavtal			
Georgien	83%	80%	77%
Moldavien	91%	88%	85%
Ukraina	87%	89%	87%
”Första generationens” frihandelsavtal			
Partnerskapsländer i Medelhavsområdet			
Algeriet	97 %	95%	97 %
Egypten	95%	96%	97 %
Israel	89%	90%	91%
Jordanien	68%	79%	75%
Libanon	76%	71%	70%
Marocko	97 %	97 %	97 %
Det ockuperade palestinska territoriet	78%	81%	77%
Tunisien	95%	96%	94%
Västra Balkan			
Albanien	87%	86%	86%
Bosnien och Hercegovina	93%	94%	94%
f.d. jugoslaviska republiken Makedonien	97 %	95%	94%
Kosovo	85%	89%	92%
Montenegro	81%	83%	90%
Serbien	93%	90%	92%
Partnerländer i Latinamerika			
Chile	95%	95%	96%
Mexiko	52%	58%	70%
Eftastater			
Norge	71%	66%	69%
Schweiz	86%	83%	85%
Avtal om ekonomiskt partnerskap			
Cariforum (i genomsnitt)	91%	92%	91%
Södra Afrikas utvecklingsgemenskap (i genomsnitt)	87%	80%	83%
Östra och södra Afrika (i genomsnitt)	97 %	97 %	96%
Elfenbenskusten	99%	98%	98%
Ghana	98%	98%	96%
Centralafrika (Kamerun)	91%	97 %	99%
Stillahavsområdet (i genomsnitt)	92%	99%	81%

BILAGA 2 – UTNYTTJANDE AV FÖRMÅNSTULLAR VID EXPORT FRÅN EU

Importland	2015	2016	2017
”Nya generationens” frihandelsavtal			
Colombia	63%	71%	68%
Peru	28%	47%	52%
Costa Rica		38%	
Ecuador			42%
Sydkorea	68%	71%	74%
Djupgående och omfattande frihandelsavtal			
Georgien	72%	71%	77%
”Första generationens” frihandelsavtal			
Partnerskapsländer i Medelhavsområdet			
Egypten	36%	62%	44%
Israel		89%	86%
Libanon	74%		58%
Marocko		52%	
Västra Balkan			
Albanien	76%	80%	78%
f.d. jugoslaviska republiken Makedonien		90%	89%
Kosovo		44%	
Montenegro	85%	85%	86%
Serbien	89%	90%	91%
Partnerländer i Latinamerika			
Chile	76%	75%	76%
Mexiko	76%	85%	75%
Eftastater			
Schweiz	79%	79%	78%

BILAGA 3 – FÖRTECKNING ÖVER FÖRKORTNINGAR

AVS	Länder i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet
Cariforum	Forum för den västindiska gruppen av AVS-länder
Ceta	Övergripande avtal om ekonomi och handel mellan EU och Kanada
Cites-nr	Konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter
DAG	Inhemsk rådgivargrupp
DCFTA	Djupgående och omfattande frihandelsavtal
EBO WWN	Det världsomspännande nätverket för europeiska näringslivsorganisationer
EES	Europeiska ekonomiska samarbetsområdet
EEN	Enterprise Europe Network
EPA	Ekonomiskt partnerskapsavtal
ESA	Östafrika och Södra Afrika
FDI	Utländska direktinvesteringar
FTA	Frihandelsavtal
GIs	Geografiska beteckningar
IPRs	Immateriella rättigheter
ILO	Internationella arbetsorganisationen
MGN	Mest gynnad nation
PUR	Utnyttjandegrad för förmånstullar
SAA	Stabiliserings- och associeringsavtal
SADC	Södra Afrikas utvecklingsgemenskap
SME	Små och medelstora företag
SPS	Sanitära och fytosanitära frågor
TBT	Tekniska handelshinder
TRQ	Tullkvot
TSD	Handel och hållbar utveckling